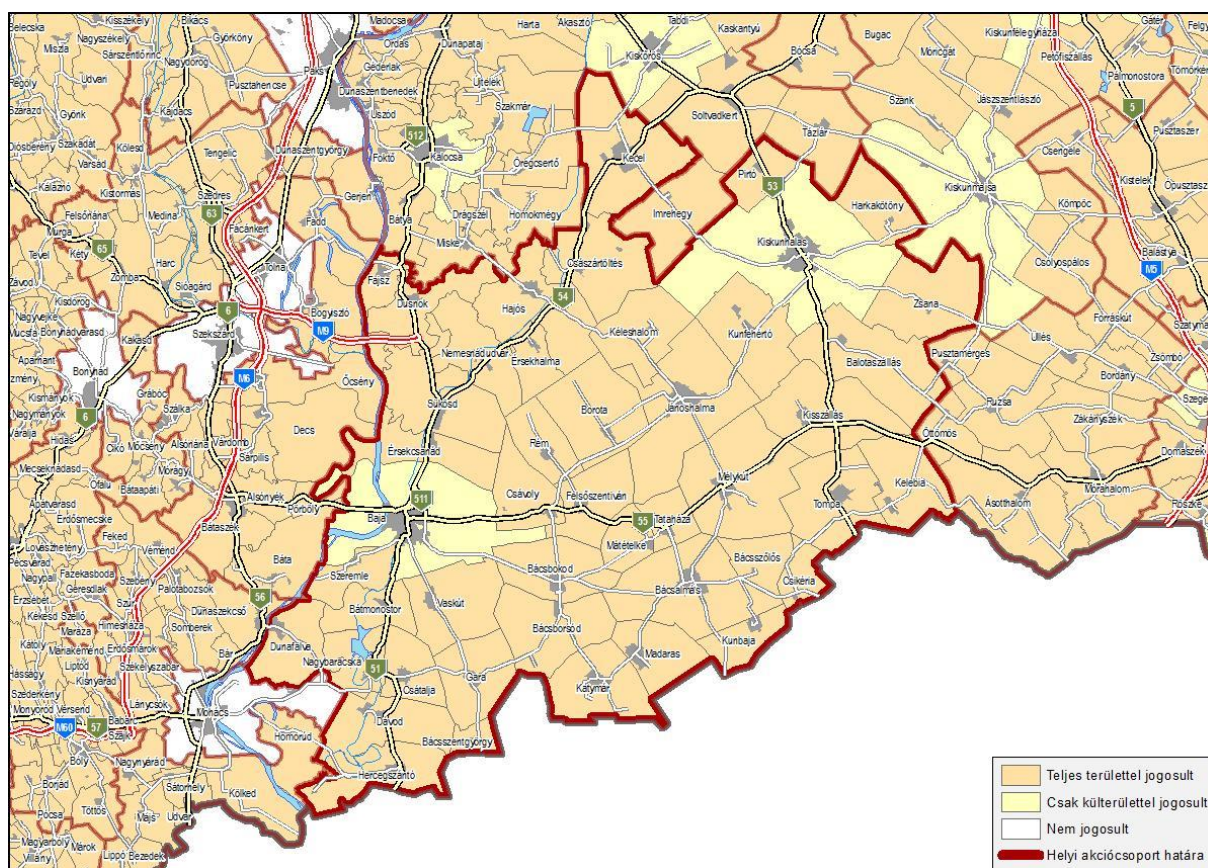

Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület

HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 2014-2020

2016

Tartalom

Vezetői összefoglaló.....	4
1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz	6
2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	7
3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása.....	9
4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése.....	14
4.1 Helyzetfeltárás.....	14
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	24
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások	26
4.4 SWOT.....	30
4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása	34
5. Horizontális célok.....	34
5.1 Esélyegyenlőség	35
5.2 Környezeti fenntarthatóság.....	35
6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása.....	36
7. A stratégia beavatkozási logikája	37
7.1 A stratégia jövőképe	37
7.2 A stratégia célhierarchiája	37
8. Cselekvési terv	40
8.1 Az intézkedések leírása	40
8.2 Együttműködések	58
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei.....	59
8.4. Kommunikációs terv	62
8.5. Monitoring és értékelési terv	63
9. Indikatív pénzügyi terv.....	65
Kiegészítő információk	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Mellékletek.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Ez a dokumentum a 2014-2020-as időszak LEADER Helyi Fejlesztési Stratégiáinak (a továbbiakban HFS) a tervezési sablonja, amely tartalmazza a kötelezően kidolgozandó fejezeteket, valamint az egyes fejezetcímek alatt dőlt betűvel szedett rövid instrukciókkal segíti azok kialakítását.

*A **dőlt betűvel** szedett részek a HFS készítését segítő információk a végső dokumentumból törlendők.*

*A sablon kiegészítője a **HFS készítésének útmutatója**, amelyben bővebb információk, tippek és javaslatok olvashatók a fejezetek tartalmára és a tervezés módjára, technikáira vonatkozóan.*

*A **HFS-ek tervezésénél vegyék alapul a korábbi Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák (a továbbiakban HVS) tartalmát és a megvalósítás tapasztalatait! Értékeljék a HVS egyes elemeinek eredményességét és aktualitását és vegyék át, amit továbbra is relevánsnak ítélnék, vagy továbbfejlesztésre érdemesnek tartanak!***

Vezetői összefoglaló

1. Legfontosabb szükségletek és/vagy lehetőségek

A Felső-Bácska Helyi Akciócsoport Bács-Kiskun megye déli részén található, a megye területének több mint egyharmadát fedi le, a megye lakosságának 31%-a él az akciócsoport területén. Alapvetően mezőgazdasági jellegű térség, ennek minden előnyével és hátrányával. Nagyon jó minőségű földek találhatók a térségben emiatt a vállalkozások nagy része mezőgazdasági vállalkozás. A szántóföldi növénytermesztés meghatározó szerepe mellett jelen van a szőlő-gyümölcs, a szántóföldi és fóliás kertészet is. A mezőgazdaság a nagyüzemi termelésre állt rá, kis foglalkoztatási igénnyel, emiatt a munkanélküliség, az elvándorlás, a negatív demográfiai mutatók rosszabbak a megyei, illetve országos átlagnál. Az ipar nem jelentős ennek egyik oka, hogy határmentiségünk miatt nem vagyunk benne a „gazdasági vérkeringésben” és a megközelítés miatt kevés befektető települ ide. A vállalkozói szférát nagyobb részt a mikro- és kisvállalkozások alkotják.

A települési infrastruktúra sok helyen nem megfelelő.

Turisztikában a helyi kulturális hagyományokra, helyi termékekre (hungarikumokra), gyógy-, termál- és strandfürdőre, a természetes vizekre épülő attrakciók fejlesztésében van lehetőség.

A térségben élők már 2005. óta ismerkednek a LEADER programmal. A korábbi évek tapasztalatai megalapozták a következő LEADER fejlesztési stratégiák végrehajtásának sikerességét. A működési területen tevékenykedő személyeknek, szervezeteknek vannak fejlesztési elképzeléseik, melyekre várják a pályázati lehetőségeket. Az elmúlt években sok fejlesztés valósult meg, várható, hogy a következő időszakban néhány ezek közül a beruházások közül tovább bővül.

2. Elérendő célok

A stratégia legfontosabb hosszú távú célja a térség gazdasági-társadalmi kohéziójának erősítése, a leszakadás folyamatának megállítása, és az ország más térségeihez képest a gazdasági-társadalmi különbségek mérséklése.

A helyi vidékfejlesztési stratégiánkban megfogalmazott célok a térség életminőségének javítását, illetve a helyi gazdaság fejlesztését célozzák.

A célként megfogalmazottak kivétel nélkül a meglévő adottságainkra és erőforrásokra alapozottak, illetve legfőbb gyengeségeink – a kedvezőtlen demográfiai mutatók, az elvándorlás, a munkanélküliség az elöregedés és az alacsony iskolázottság – csökkentését célozzák.

Az életminőség javításában elérendő cél a települések élhetőbbé, színvonalasabbá tétele, illetve a társadalom életminőségének javítása érdekében tevékenykedő civil szervezetek fejlesztése. Olyan közösségi terek fejlesztését, programok létrehozását tervezzük, ahol az érintett csoportok összehangolják elképzeléseiket.

A gazdaság irányába történő beavatkozások célja a gazdasági teljesítmény legalább szinten tartása – különös tekintettel a munkahelyek megőrzésére – új vállalkozások/munkahelyek létrehozása, végső soron a térség gazdaságának növekedési pályára történő állítása.

A megfogalmazott célok eléréséhez nélkülözhetetlen a térségre korábban nem minden szinten jelenlevő összefogás, a szemléletváltás, amely kiemelt hangsúllyal bír. Az említett célkitűzések csak

együtt fejtik ki maximális hatásukat, érvényesülnek, csak így tudják érezhetően javítani az életminőséget, hosszú távon élhetővé, vonzóvá tenni térségünket.

Térségünkben két kiemelt programmal fejlesztendő járás található, ezért célunk a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítása.

A program végrehajtása érdekében csak olyan támogatások nyújthatóak, amelyek érdemileg hozzájárulnak a stratégiában lefektetett fő célkitűzéseink teljesüléséhez.

3. Támogatandó területek, tervezett intézkedések

A LEADER programnak megfelelően összefogásban, együttműködésben megvalósuló fejlesztések támogathatóak amelyek érdemileg hozzájárulnak a stratégiában lefektetett fő célkitűzéseink teljesüléséhez.

Tervezett intézkedéseink:

- Település élhetőbbé tétele
- Civil szervezetek ismertségét/ céljai elérését szolgáló fejlesztések megvalósítása együttműködésben.
- Kulturális értékmegőrző rendezvények
- Társadalmi befogadás előmozdítása, szegénység elleni küzdelem, felzárkóztatás
- Térségi, több települést, szervezetet érintő fejlesztések támogatása
- Helyi értékekre épülő turizmus
- Helyi termékek előállításának, feldolgozásának, értékesítésének támogatása
- Civil szervezet támogató vállalkozások fejlesztése

4. A munkaszervezet bemutatása

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület munkaszervezeténél jelenleg 7 fő dolgozik teljes munkaidőben, és 1 fő 4 órában.

Mind a 7,5 fő legalább 6 éve vesz részt a fejlesztések koordinációjában, 2 munkatárs már a 2005. évben induló LEADER+ programban is részt vett. 2005-ben indult térségünkben a LEADER+ program. Magyarországon ez még ismeretlen támogatási forma volt, emiatt nagyon erős meggyőző munkára volt szükség, hogy a települések csatlakozzanak a közös munkához. A kevés forrás ellenére nagyon jól sikerült az együttműködés, emiatt 2007-ben, amikor elkezdődött a 2007-2013-as időszakra szóló stratégia tervezése, már a három kistérség minden települése csatlakozott a programhoz. A megnövekedett terület miatt 2 fő már nem tudta ellátni a tervezési, koordinációs, megvalósítás feladatait, emiatt a munkaszervezet létszámának növelésére volt szükség. Azóta a munkaszervezetben volt némi fluktuáció, de a jelenlegi munkatársak közül mindenki már 2009-től végzi a tervezési, vidékfejlesztési, pályázatkezelési feladatokat. A munkatársaknak megvan a helyismeretük, jó kapcsolatokat alakítottak ki az önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, vállalkozókkal, így egy egészséges, bizalmi légkör alakult ki.

A munkatársak közül 4 főnek van felsőfokú végzettsége, közülük 2 fő szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület munkaszervezetének humán erőforrás kapacitása a program végrehajtásához szükséges összes feladat ellátására alkalmas.

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz

A Helyi Fejlesztési Stratégia a térség adottságaira, a lehetőségekre és a helyi szükségletekre épül. Ezek a helyben azonosított fejlesztési célok és beavatkozások hozzájárulnak a Vidékfejlesztési Program és a LEADER intézkedés céljaihoz, a Partnerségi Megállapodáshoz és az EU2020 stratégiához.

A HFS-ben meghatározott gazdaságfejlesztési átfogó cél:

„A helyi gazdaság fejlesztése a helyi adottságokra, nyersanyagokra, hagyományokra épülő termék előállítás, turizmus kialakítás és fejlesztés, vállalkozás- és szolgáltatásfejlesztés.

A mikro- és kisvállalkozások erősítése által új munkahelyek jönnek létre.

A gazdaságfejlesztés témakörében megvalósuló fejlesztések nagy része jelentős szolgáltatásfejlesztést és életminőség javulást eredményez.”

szorosan kapcsolódik a következő prioritásokhoz, célokhoz:

EU2020 stratégia:

- foglalkoztatottság arányának növelése

a Partnerségi Megállapodáshoz prioritásai:

- A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása;
- A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, a foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre);

a Vidékfejlesztési Program:

- vidéki területek kiegyensúlyozott fejlődése
- életképes élelmiszer- előállítás
- fenntartható gazdálkodás a környezeti erőforrásokkal

VP LEADER:

- a vidéki térségekben a gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartása (helyi termékek és szolgáltatások)
- a vidéki térség, mint vállalkozási tér, lakóhely és turisztikai vonzókéességének erősítése

a KSK rendelet által meghatározott tematikus cél:

- A kis és közepes vállalkozások versenyképességének fokozása
- A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

az EMVA rendeletben meghatározott prioritások és fókuszterületek

- 1A fókuszterület: az innovációnak, az együttműködésnek és a tudásbázis gyarapításának az ösztönzése a vidéki térségekben
- 1B fókuszterület: a kapcsolatok erősítése a mezőgazdaság, az élelmiszer-termelés és az erdőgazdálkodás, valamint a kutatás és az innováció között, egyebek mellett a környezetgazdálkodás és a környezeti teljesítmény javítása céljából
- 6A fókuszterület: a diverzifikálásnak, kisvállalkozások alapításának és fejlesztésének, valamint a munkahelyteremtésnek a megkönnyítése
- 6B fókuszterület: a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

A HFS-ben meghatározott átfogó életminőségfejlesztési cél:

„A térség életminőségének javítása, összefogáson, együttműködésen alapuló fejlesztésekkel” szorosan kapcsolódik a következő prioritásokhoz, célokhoz:

EU2020 stratégia:

- küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen

a Partnerségi Megállapodás:

- A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése

a Vidékfejlesztési Program:

- vidéki területek kiegyensúlyozott fejlődése

VP LEADER:

- a helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése

a KSK rendelet által meghatározott tematikus cél:

- A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
- A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása

az EMVA rendeletben meghatározott prioritások és fókuszterületek:

- 1A fókuszterület: az innovációnak, az együttműködésnek és a tudásbázis gyarapításának az ösztönzése a vidéki térségekben;
- 6. Prioritás: a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben, különös tekintettel a következő területekre:
- 6B fókuszterület: a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben;
- 6C fókuszterület: az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőbbé tétele, használatuk előmozdítása, és minőségük javítása a vidéki térségekben

A HFS-ben megfogalmazott intézkedések és a projektek kiválasztásának folyamatában alapvető kritériumként jelennek meg a meghatározott célok.

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés

A HFS létrehozását az egyesület munkaszervezete végezte a HACS tervezési területének önkormányzati, gazdasági és civil szereplőivel közösen. Az Irányító Hatóság a HFS elkészítésével kapcsolatos képzését követően, a munkaszervezet munkatársai 2015. október 6-án munkaértekezletet tartottak, ahol átbeszélték az előttük álló feladatokat, alapul véve a korábbi Helyi Vidékfejlesztési Stratégiát. A HFS készítésének elindításáról elektronikus levélben lettek értesítve a tagok, a LEADER programban részt vevő ügyfelek és azon térségi szereplők, melyek tevékenyen részt vesznek a vidékfejlesztésben. A HACS honlapjára, illetve a térség településeinek honlapjára felkerültek a projektötlet adatlapok. Az egyesület facebook oldalán is létrehozott a fontosabb információk még szélesebb áramlása érdekében. A térség településének hirdetőtáblájára figyelemfelkeltő felhívás került ki, projektötletek gyűjtéséről, illetve tájékoztatás a közeljövőben megtartásra kerülő fórumokról és konzultációs lehetőségekről. A munkaszervezet a személyes konzultáció lehetőségét a munkaszervezet ügyfélfogadási idejében, a tervezés teljes időtartama alatt lehetővé tette és erre az egyesület honlapján is felhívta az érdeklődők figyelmét. A térségben összesen hat alkalommal, területileg arányosan elosztott központi településeken fórumok megtartására került sor. A munkaszervezet munkatársai október 15-én Bácsalmáson, október 28-án Baján és Bácsalmáson, október 29-én Jánoshalmán, november 17-én Dusnokon, december 8-án Kecelen és december 16-án Kelebián tartottak fórumot. A részvétel nem volt jelentős. A résztvevők tájékoztatást kaptak a tervezés ütemezéséről, a

bekapcsolódási lehetőségekről. Az előző pályázati körök sikeres projektjeinek bemutatásával az érdeklődők segítséget kaptak a fejlesztési elképzeléseik alakításához. A fórumokon számos probléma, megoldásra váró feladat is felszínre került. A HFS készítése során előtérbe kerültek társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett csoportok, így külön intézkedés kerül megfogalmazásra, melynek előkészítésében egy szakmai bizottság közreműködött.

A munkaszervezet a feladatok elvégzése érdekében az alábbi időpontokban tartott munkaértekezletet: október 6, október 12, november 4, november 17, november 30, december 15. A munkaértekezletek jegyzőkönyvei és jelenléti ívei a dokumentáció részét képezik. Ezen megbeszélések nyilvánosak voltak, bárki részt vehetett rajtuk. A HACS munkatársain kívül falugazdászok vettek részt az üléseken, a szociális munkacsoportban pedig a Bajai Kistérségi Családsegítő és Gyerekjóléti Szolgálat, valamint a Jánoshalmi Kistérségi Társulás képviselője, a Gyermekesély Program vezetője dolgozott. A társadalmi befogadást elősegítő intézkedés megfogalmazásához egy munkacsoport alakult, amelyben ezen területen tevékenykedő szakemberek segítették a munkát, az első ülésük november 12-én volt. A projektgyűjtés időszaka alatt a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület bajai, bácsalmási és jánoshalmi telephelyén egyaránt viszonylag sok érdeklődő volt. A projektötlet adatlapokat többségében e-mailen küldték be az ügyfelek. Egy részük személyesen juttatta el az adatlapot a munkaszervezet irodáiba. Sok esetben a személyes megkeresések alkalmával elmondták a terveiket, de adatlapot nem adtak be. Ugyanakkor az intézkedések megfogalmazásánál ezek az igények is figyelembe kerültek. A legaktívabb az önkormányzati szektor volt a beadott projektötlet adatlapok több, mint 50 %-a tőlük származik, a civil szervezetektől 25 %, a vállalkozóktól 17 %, az egyháztól és a magánszemélyektől pedig kevesebb, mint 10 %. A legnagyobb igény az építési beruházások (~60 %) és a gép és eszközbeszerzés (~25 %) iránt mutatkozott, ezeken kívül rendezvény, képzés, marketing és egyéb témában érkeztek be fejlesztési ötletek. A megadott határidőig összesen közel 200 db adatlap jutott el a tervezőcsoport tagjaihoz, akik ezek csoportosítása, szortírozása után javaslatokat tettek az intézkedésekre vonatkozóan.

Az érdeklődés a helyi szereplőktől folyamatos. Ők a Felső-Bácska Egyesület honlapján mindig naprakész információk találhattak a HFS aktuális állapotáról, a tervezés folyamatáról, HACS ülésekről, fórumokról. A HFS elfogadásáról az egyesület tagsága 2016. április folyamán tartandó közgyűlésen dönt.

időpont	helyszín	résztevők száma	téma	fő kérdések, eredmények
2016. október 15	Bácsalmás	39-elsősorban önkormányzatok	Helyi Vidékfejlesztési Stratégia előkészítése	A beérkezett projektadatlapok és felmerült igények alapján az intézkedések kidolgozása, finomítása volt a fő téma. Olyan igény nem merült fel, amely miatt új intézkedésre lett volna szükség. A fő kérdések a keretösszeg, a projektméret, a támogatási intenzitás és a várható kiírás időpontja voltak.
2016. október 28.	Baja	5		
2017. október 28.	Bácsalmás	12		
2016. október 29.	Jánoshalma	10		
2016. november 17.	Dusnok	11		
2016. december 8.	Kecel	13		
2016. december 16.	Kelebia	16		

A 2016. október 15-én tartott fórumra a HACS területén levő összes önkormányzat meghívást kapott, a többi időpontban tartott fórum kiegészült a civil és vállalkozói szféra bevonásával. Az egyeztetések minden esetben a polgármesterek tájékoztatásával kezdődtek, az információ minél szélesebb körben

történő hirdetésével. A szociális munkacsoport összehívásakor a szakterületet érintő szervezetek kaptak meghívást. A 2015. november 12-i ülésen a Bajai Kistérségi Családsegítő és Gyerekjóléti Szolgálat, valamint a Jánoshalmi Kistérségi Társulás képviselője, a Gyermekesély Program vezetője vett részt.

3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A térség általános jellemzői:

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület tagjai a térség 6 járásának összesen 46 települése, melyek az alábbiak:

Bácsalmás, Bácsbokod, Bácsborsód, Bácsszentgyörgy, Bácsszőlős, Baja, Balotaszállás, Bátmonostor, Borota, Császártöltés, Csátalja, Csávoly, Csikéria, Dávod, Dunafalva, Dusnok, Érsekcsanád, Érsekhalma, Fajszt, Felsőszentiván, Gara, Hajós, Harkakötöny, Hercegszántó, Jánoshalma, Katymár, Kecel, Kelebia, Kéleshalom, Kiskunhalas, Kisszállás, Kunbaja, Kunfehértó, Madaras, Mátételke, Mélykút, Nagybaracska, Nemesnádudvar, Pirtó, Rém, Sükösd, Szeremle, Tataháza, Tompa, Vaskút, Zsana.

A Felső-Bácska Helyi Közösség 46 településéből összesen 24 sorolható a leghátrányosabb kategóriába, mely meghaladja a térség településszámának 50%-át.

A Bajai járás a Dél-Alföldi régióban, Bács-Kiskun megye déli részén található, melyet nyugaton a Duna határol, déli határa pedig egyben a Szerb – Magyar országhatár is. A területe 1.191,8 km².

A Bácsalmási járás Bács-Kiskun megye déli részén, a Bajai járástól keletre, szintén a déli országhatár mellett található. A területe 371,5 km². A Jánoshalmi járás a Bácsalmási járástól északra helyezkedik el, területe 399 km².

A Kiskunhalasi járás a Jánoshalmi járástól keletre helyezkedik el, nyugatról Csongrád megyével is határos. A területe 826,4 km².

Az Akciócsoport területéhez tartozik még a Kalocsai járásból Dusnok, Fajszt és Hajós települések, ezek területe 187,4 km². Valamint a Kiskörösi járásból Császártöltés és Kecel, a területük 198,5 km²

Felső-Bácska HACS területe: 3.172,75 km², a támogatásra jogosult lakónépessége 106.364 fő a teljes népesség 165.274 fő, a mely Bács-Kiskun megye területének több mint harmada (37,6%-a), lakosságának pedig 32,4%-a. Térségünkben a népsűrűség 52,09 fő/km². Bács-Kiskun megye népsűrűsége 63 fő/km², tehát Felső-Bácska a megye ritkábban lakott területi egysége (országos átlag 106 fő/km²). A Felső-Bácskai települések tipikus alföldi települések. Az alföldi településrendszer sajátos elemei az óriásfalvak és/vagy kisvárosok.

1. földrajzi, társadalmi, gazdasági koherencia/homogenitás, közös jellemzők;

A térség túlnyomó részét az Észak-Bácskai lösz- és a Kiskunsági Homokhátsági területek és kisebb részben a Duna-menti síkság alkotja. Az Észak-Bácskai löszhát, a déli országhatáron átnyúló tájegység, hazánk egyik legjobb mezőgazdasági termőterülete. Az agrárgazdasági szerkezetben a szántóföldi növénytermesztés meghatározó szerepe mellett jelen van a szőlő-gyümölcs, a szántóföldi és fóliás kertészet, az istállózó állattenyésztés és a legeltetésen alapuló állattartás. A települések többsége zárt település, jelentősebb arányú külterületi népességgel csupán néhány rendelkezik. A térség jellegzetes, európai viszonylatban is sajátos településtípusa a tanya, mely az országon belül e tájegységben jelentős. A települések közül tíz határ menti. E vidék népessége a régiós jellemzőkhöz képest sokkal színesebb nemzetiségi összetételű. Németek, horvátok, szerbek élnek együtt a több

hullámban a környékre települt székelyekkel is gyarapodó magyarsággal. A térségben szinte minden település testvérvárosi kapcsolatot tart fenn déli szomszédunk közeli községeivel, valamint néhány távolabbi településsel. A határ menti települések találkozási jelentős mértékben hozzájárulnak az országok közötti gazdasági, kereskedelmi kapcsolatok felújításához, illetve fellendüléséhez.

Kiemelkedően rossz a vándorlási különbözet 1000 lakosra jutó évi átlaga (-4,3). A népesség korcsoportok szerinti megkülönböztetése alapján a térség lakossága elöregedő. Az 1980-as évektől folyamatosan romlik a helyzet: 1990 előtt a népesség több mint 20%-a volt 14 évesnél fiatalabb és a 60 évesnél idősebbek aránya 20% alatt volt. 2013-ban a 14 év alattiak aránya 13,2%-ra csökkent, a 60 évesnél idősebbek mutatója pedig 25,9 százalékra nőtt, amely mutatók rosszabbak a hazai (14,3% és 14%) és a megyei (23,8% és 24%) adatoknál is. Ezen adatokból kiszámolható, hogy a terület öregségi mutatója nagyon rossz.

A térség mezőgazdasági dominanciája miatt az őstermelők száma rendkívül magas, a mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal rendelkezők száma 2013-ban 8244 fő. A mezőgazdasági kis-és közép vállalkozások száma alacsony. A kistérségek településeinek infrastrukturális ellátottsága általában hasonló a magyar vidéken tapasztalhatóhoz. A vállalkozók megtelepedése a térségben nehezen indult meg, így alig néhány vállalkozás található a településeken. A működő vállalkozások száma ezer lakosra leosztva (39) jócskán elmarad az országos átlagtól (65,1). Továbbra is a mezőgazdaság tekinthető a jellemző ágazatnak. Ehhez kapcsolódóan néhány élelmiszeripari vállalkozás foglalkozik a termények feldolgozásával. A feldolgozóipar néhány fém-, könnyűipari, fa és papíripari vállalkozásban képviselteti magát. A szolgáltató szektor szűk körű. Ezekből is kifolyólag a munkanélküliségi ráta magasabb, mint a megyei, régiós, illetve országos átlag. 2012. januári adatok szerint a munkanélküliségi ráta a Bajai kistérségben 16,1%, a Bácsalmási kistérségben 25,3%, míg a Jánoshalmi kistérségben 31,6%. További következmény még, hogy igen jellemző az idénymunka. Fontos befolyásoló tényező az iskolai végzettség, a munkanélküliség elsősorban a szakmunkás és szakmai képzéssel nem rendelkező alulképzett réteget sújtja, viszont megfigyelhető, hogy az utóbbi időben nőtt a főiskolát, egyetemet végzett munkanélküliek aránya is. A munkanélküliek nem szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a nők aránya magasabb a munkanélküliek körében.

A lakosság tanulmányi eredményei a következőképp alakulnak a HACS területén az országoshoz viszonyítva:

- legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzett 14 éves és idősebbek aránya 33,4% (25%)
- legalább érettségizett 18 éves és idősebb népesség aránya 28,2% (49%)
- felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb népesség aránya 7,8% (19%)

Az akciócsoport tervezési területének járásai az európai átlagtól jelentősen elmaradó fejlettségi szintű ország részhez tartoznak az egy főre jutó GDP 1994 óta folyamatosan csökken. Közlekedési hálózatát tekintve autópályától elzárt térség. A teljes terület a déli határvidéken helyezkedik el az Alföldre jellemző településhálózattal, melyekből egyedül Baja és Kiskunhalas város emelkedik ki, amik azonban csak külterülettel tartoznak az akciócsoport fejlesztési területéhez. A térségben Baja az egyetlen felsőoktatási intézménnyel rendelkező település

A Bajai járásban a mezőgazdaság és az arra épülő feldolgozóipar az elsődleges gazdasági potenciál. Erőforrásaik közül kiemelendők természeti kincsei, melyek jelentős vonzerőt képviselnek (Duna, Gemenc, Hajós-Bajai borvidék). Általános versenyképessége a régióhoz viszonyítva átlagos, gazdasági fejlődése nagyon lassú és a folyamatos átalakulás a jellemzi. A szolgáltató, logisztikai tevékenységek kismértékű növekedése tapasztalható, melyhez a 2007-2013-as ÚMVP források is hozzájárultak.

Bácsalmást és térségét a megyei és országos határmentisége a múltban is és jelenleg is elég hátrányos helyzetbe hozta. A mezőgazdasági tevékenységen kívül korábban sem volt számottevő ipari és egyéb gazdasági termelés és szolgáltatás. A térségben a vállalkozások megtelepedése, elindulása nehezen zajlik, így alig néhány vállalkozás található meg a településeken. A megye kistérségei közül itt van fajlagosan a legkevesebb vállalkozás. Erre a területre a legjellemzőbb a több nemzetiség, a kulturális sokszínűség. Ebből kiindulva jött létre a HACS nemzetközi kapcsolatainak kezdeményezése.

Jánoshalma és környezete Kiskunhalas és Baja közelségét hasznosítani tudta, az ottani vállalkozókészség e településekre is hatással volt. A települések korábban sem voltak különösen kedvezményezettek, ipari és egyéb gazdasági termeléssel, szolgáltatással foglalkozó vállalat kevés volt. A privatizáció során a régi szövetkezetek átalakultak és több vállalkozás jött létre ezekre épülve. Az ekkor létrejött cégek azóta is talpon vannak, fejlődnek a piacon maradás érdekében, és ezek adják a jelenlegi vállalkozói szféra gerincét a több kisebb-nagyobb később alapított vállalkozás mellett.

Kiskunhalas járásszékhely város, a megye negyedik legnagyobb települése. Fontos vasúti csomópont. A járáson áthalad a Budapest-Szabadka-Belgrád vasútvonal, továbbá itt végződik a Kiskunfélegyházát, illetve a Baját a várossal összekötő vasútvonal is. A térség iparosítása az 1970-es évektől vált nagyobb arányúvá. A feldolgozóipar lett a helyi gazdaság legjelentősebb ágazata. A feltárt kőolaj- és földgázlelőhelyek szintén hozzájárultak a környék fejlődéséhez. Fontos kiemelni a térségben meghatározó turisztikai szolgáltató területként a Kunfehértói üdülő övezetet.

Az akciócsoporthoz újonnan csatlakozó Kalocsai és Kiskőrösi járásokhoz tartozó települések is elsősorban mezőgazdasággal foglalkoznak, szőlő- és bortermelő településeknek is nevezhetőek.

A társadalmi tőke megnyilvánulásának legfontosabb formája a civil szerveződés. A tervezési területen a szakmai/ágazati szféra a legerősebb, amit a kulturális, értékmegőrző és szociális tevékenységgel foglalkozó szervezetek követnek. Működésük nehézségei közül kiemelendő a forráshiány, melyeket önkormányzati támogatásból, eseti részvételi- és tagdíjból, valamint magánadományokból finanszíroznak. A térség sokszínűségének és turisztikai potenciáljának legfontosabb pillére a civil társadalom. Ennek megőrzéséhez, fejlesztéséhez rendkívül fontos a szereplők összefogása, partnersége, együttműködése a működésük és a saját céljaik könnyebb elérése érdekében. Az ágazati/szakmai célok elérésén túl ezek a szervezetek a tevékenységükkel hozzájárulnak az életminőség javításához és erősítik a közösség szereplőinek identitástudatát, valamint segítik a társadalmi kirekesztettség csökkentését. Ezeknek a megmozdulásoknak hozadékeként a későbbiekben a gazdasági fejlődés növekedése is várható. Az elmúlt időszakban a szférák közötti kapcsolatok kibontakozása megjelent, melyekre rendkívül pozitív példák is akadnak. A 2007-2013-as időszakban az életminőség javító intézkedések esetében számos kedvezményezett volt, amelyek sikeres projektek generáltak. Az érintettek nem csak egy-egy programban részt vevő szereplők, hanem a tervezési terület nagyobb közösségei is.

2. korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek;

A LEADER+ és a 2007-2013-as időszak Leader forrásai együttműködések keretei között valósultak meg.

Az Egyesület jelenlegi területe idáig nem egy HACS-hoz tartozott, ezért az említett projektek, együttműködések sem fedik le ezt a területet.

Térségi együttműködés keretei között megvalósult projektek:

„Hallasuk hangunkat”- kis közösségi rádiók kialakítása című projektben négy egyházi szervezet működött együtt a Szent Márton Plébánia- Kunszentmárton,- Cibakházáról a Tiszazugi LEADER HACS,- Keresztelő Szent János születése Plébánia Felsőzsolcáról BÜKK-MAK LEADER,- Mélykúti Római Katolikus Plébánia a Felső-Bácska HACS,- Tamási Római Katolikus Plébánia 3-as Kézfogás HACS területéről.

Civil szervezetek térségek közötti együttműködése:

Szent László Határrendész Közhasznú Sportegyesület koordinálásával létrejövő térségek közötti együttműködésben a felsorolt szervezetek vettek részt: Magyar Vöröskereszt Bácsalmás Városi Szervezete, Bácsalmási Németek Egyesülete, Civilek a Jövőért Alapítványa, Szent László Határrendész Közhasznú Sportegyesülete, Bácskaiak Egymásért Közhasznú Egyesülete- /Kiskunok Vidékéért Egyesület működési területéről/. A pályázatnak köszönhetően az egyesületek a már más forrásból elkezdett fejlesztéseiket tudták befejezni. A fejlesztéseknek köszönhetően a szervezetek működése vált biztosítottá, illetve működésüket hatékonyabban tudják végezni, ezzel is hozzájárulva a helyi közösség életéhez.

Decs Kulturális, Oktatási és Sportéletének Fejlesztéséért Közalapítvány közreműködésével a „Sárköz a Duna két partján” című pályázatban a pályázat benyújtón kívül Érsekcsanád Község Önkormányzata és a Felső-Bácska HACS vett részt. A projekt célja: a Duna két partján fekvő, a „régis Sárköz” részét képező települések lakói, gazdasági szereplői között egymást segítő, hosszú távú együttműködést eredményező kapcsolatok kialakítása a Sárköz értékeinek, látnivalóinak megőrzése népszerűsítése érdekében.

„Lovas turisztikai szolgáltatások fejlesztése a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület illetékességi területén” című projektben a Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Szövetség (MLTKSZ) a Cserhátalja HACS részéről,- a Mohácsi Lovas Klub Nonprofit Kft.- és a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület a Felső-Bácska HACS területéről működtek együtt. Az együttműködés a projekt lovas turisztikai szolgáltatások fejlesztésére irányult a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület területén, térségek közötti együttműködés keretében.

A francia Haut-Poitou et Clain Térségfejlesztési Egyesület és a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület közös projektjének a célja: az együttműködés, a térségi turizmus megindítását előmozdító turisztikai fejlesztések irányvonalainak koncepcionális megfogalmazása. A kapcsolatot működtető, további tapasztalatcserét és tudástranszfert megvalósító, fejlesztési projekteket előkészítő és megvalósító iroda és kiállító terem kialakítása, amely katalizátorként működik a turizmus térhódításában és a gazdaságfejlesztés erősítésében, a helyi élelmiszeripari termékeink széleskörű népszerűsítésében. A projekt végső célja olyan helyi adottságokhoz illeszkedő turizmus fejlesztési koncepcionális terv megfogalmazása, amely a helyben élő szervezetek, magánszemélyek által a térségben megvalósítható projektekre épül. Erről a projekt zárásaként színes kiadvány készült.

3. az erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állása a stratégia céljainak megvalósításához;

A HACS területén élők lakosság száma magas, jelentős a civil szféra és a vállalkozói réteg is ebből kifolyólag a fejlesztési igények, elképzelések sokfélék.

Az előző tervezési időszak is rávilágított arra, hogy a pályázati aktivitás jelentős, nagyon sokan szereztek releváns tapasztalatot egy-egy LEADER projekt megvalósításához. A mostani tervezési időszakban is sokan vették fel velünk a kapcsolatot. Megkerestek ötleteikkel, fejlesztési igényeikkel.

4. személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást, részvételt lehetővé tevő helyi karakter.

A Helyi Akciócsoport teljes területét lefedi a három működő iroda. Az egyesület alkalmazottai legalább 6 éve dolgoznak a szervezetnél, így igen sok tapasztalatra tettek már szert és jelentős a szakismeretük is. Ezen idő alatt a lakosság körében ismertséget szereztek, több szereplővel pedig rendszeres szakmai kapcsolat alakult ki. Kapcsolattartásra, segítségnyújtásra lehetőséget ad a telefonos, az internetes és a személyes konzultáció. Az irodában történt megkeresések alkalmával begyűjtött információk, igények is beépítésre kerültek a HFS-be. Ezeken túlmenően internetes oldalakon és fórumok keretei között rendszeresen tájékoztatást kapnak a térség lakosai a hírekről, lehetőségekről.

Az egyesületi tagság nyitott, így aki szeretne, be tud lépni és akár a döntéshozatalban is lehetőséget kaphat

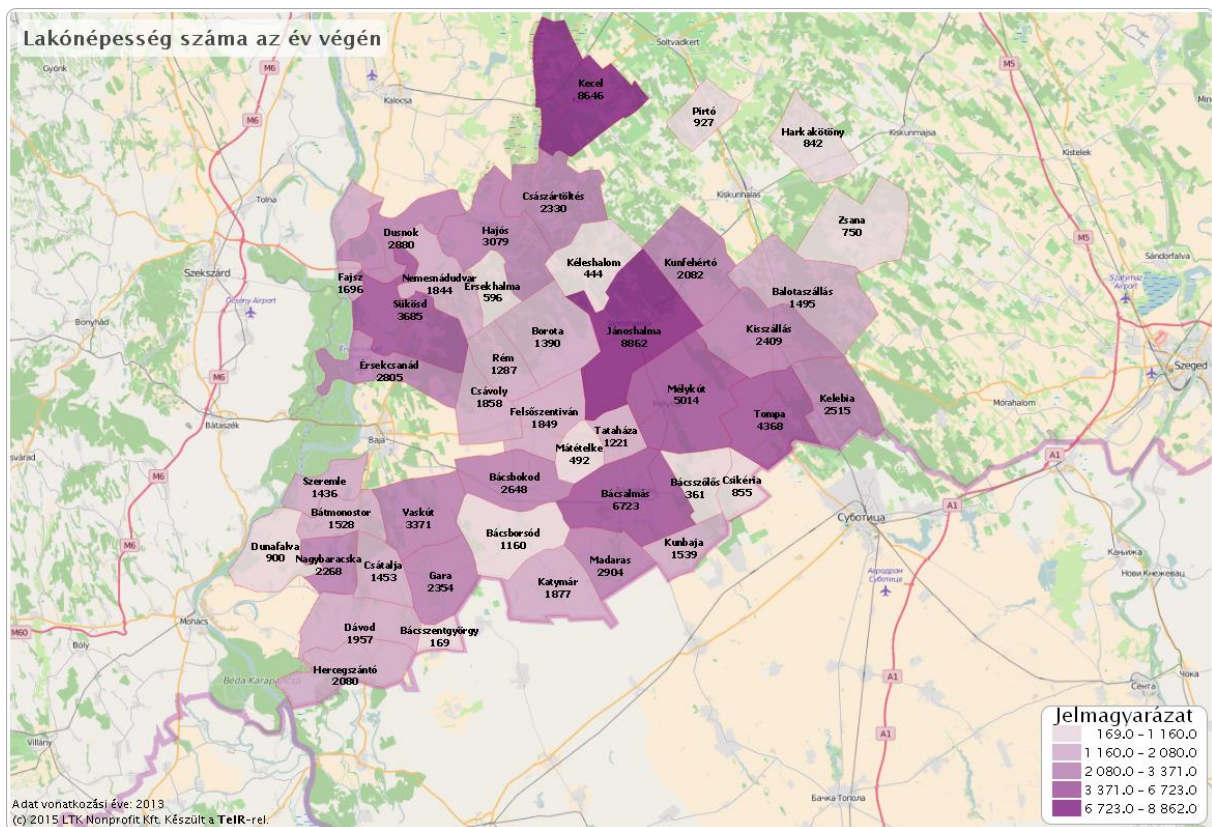
4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

1. Térszerkezeti adottságok

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület tagjai a térség 6 járásának összesen 46 települése, melyek az alábbiak:

- **Bajai járás:** Baja (külterület), Bácsszentgyörgy, Bátmonostor, Csátalja, Csávoly, Dávod, Dunafalva, Érsekcsanád, Érsekhalma, Felsőszentiván, Gara, Hercegszántó, Nagybaracska, Nemes nádudvar, Sükösd, Szeremle, Vaskút,
- **Bácsalmási járás:** Bácsalmás, Bácsbokod, Bácsborsód, Bácsszőlős, Csikéria, Katymár, Kunbaja, Madaras, Mátételke, Tataháza,
- **Jánoshalmi járás:** Borota, Jánoshalma, Kéleshalom, Mélykút, Rém,
- **Kiskunhalasi járás:** Kiskunhalas (külterület), Tompa, Balotaszállás, Harkakötöny, Kelebia, Kisszállás, Kunfehértó, Pirtó, Zsana,
- **Kalocsai járás:** Hajós, Fajsz, Dusnok,
- **Kiskőrösi járás:** Császártöltés, Kecel.

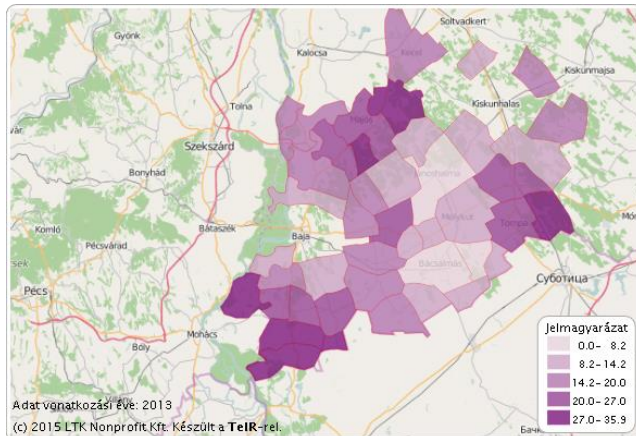
I. Ábra: Felső-Bácska HACs működési területe

A 46 településből 8 település rendelkezik városi ranggal: Baja, Bácsalmás, Hajós, Jánoshalma, Kecel, Kiskunhalas, Mélykút és Tompa. Baja a megye második legnagyobb városa, pozitív hatása még a járás határain kívül is érezhető. Kiskunhalas a negyedik legnagyobb város a megyében.

A térségben a 3000 fős lélekszámot Sükösd és Vaskút községek haladják meg, Bácsszentgyörgy, Bácsszőlős, Csikéria, Dunafalva, Érsekhalma, Harkakötöny, Kéleshalom, Mátételke, Pirtó és Zsana népessége pedig az ezer főt sem éri el.

A HACS területén lévő települések tipikus alföldi települések. Az alföldi településrendszer sajátos elemei az óriásfalvak és/vagy kisvárosok. A területen két olyan nagyobb város is található mely csak a külterületével szerepel a LEADER támogatásra jogosult települések között: Baja, Kiskunhalas. A vidékies berendezkedésnek köszönhetően számos potenciális fejlesztési lehetőség kínálkozik a településeken működő vállalkozásoknak és egyesületeknek. Az akcióterületen átvezető főutak, a Duna jelenléte, a gazdaságra és a településeken élők számára fontos kitörési lehetőséget nyújthat, megteremtve ezzel nagy volumenű, komplex beruházások megvalósulásának lehetőségét is.

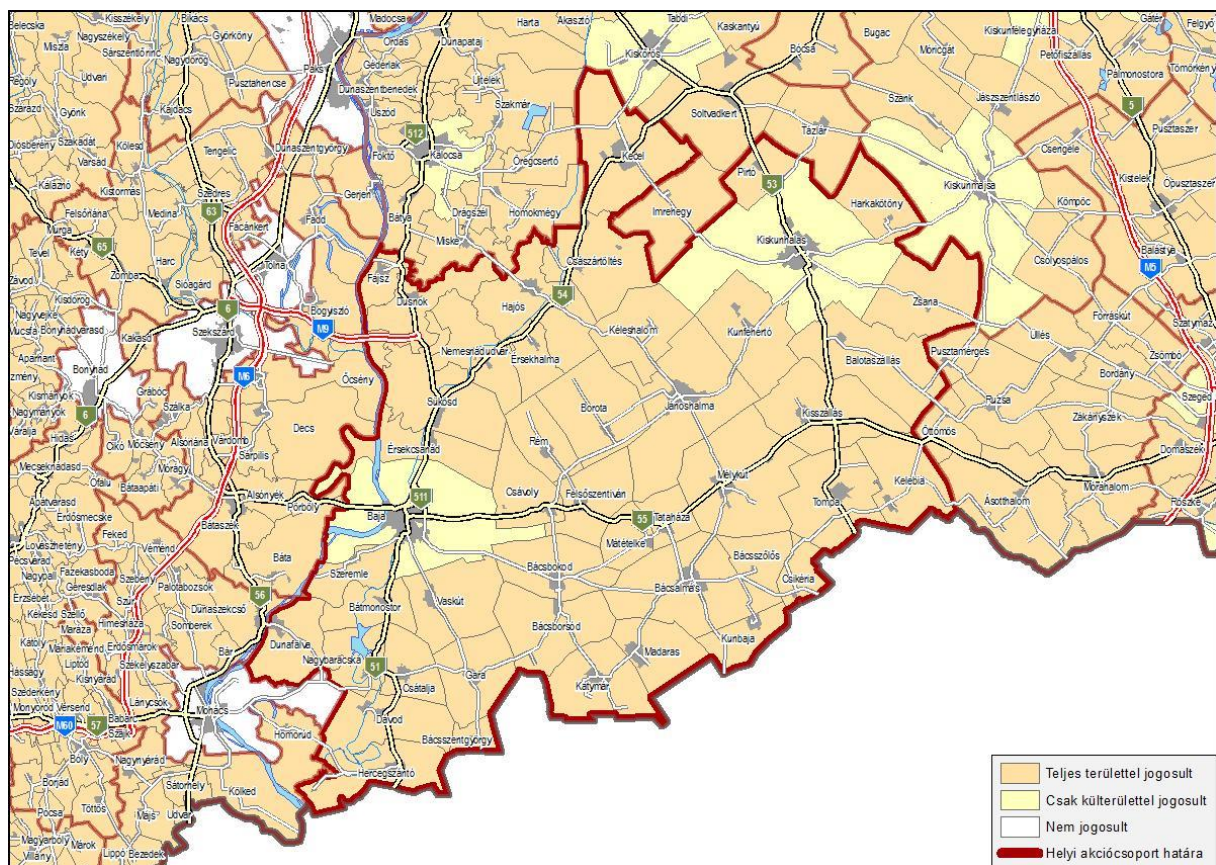
A településszerkezet kialakulása miatt a járásközpontok gyorsan megközelíthetők, a járásközponttól legtávolabbi településről is 18 perc, míg a megyeszékhelyig a legtávolabbi településről 1óra 45 perc alatt lehet eljutni. Az első autópálya csomópont megközelítése a legtávolabbi településről 44 perc.

II. Ábra: Járásközponttól való távolság

II. Környezeti adottságok

Az Akciócsoport a Dél-Alföldi régióban, Bács-Kiskun megye déli részén található, melyet nyugaton a Duna határol, déli határa egyben a Szerb - Magyar országhatár, keleten az Alsó-Tisza jobb parti tervezési alegység, míg északon a Csukás éri főcsatorna határolja. A térség túlnyomó részét az Észak-Bácskai lösz- és a Kiskunsági Homokhátsági területek és kisebb részben a Duna-menti síkság alkotja. Az Észak-Bácskai löszhát, a déli országhatáron átnyúló tájegység, hazánk egyik legjobb mezőgazdasági termőterülete. A HACS területe földrajzilag a Duna vízgyűjtőterületéhez és a Tisza folyó jobb parti vízgyűjtőjének a része, vízügyi értelemben azonban a Felső-Bácska tervezési alegységhez, Duna-völgyi főcsatorna tervezési alegységhez és az Alsó-Tisza jobb part tervezési alegységhez tartozik, mely az ország déli felében, az Alföld déli részén helyezkedik el.

III. Ábra: Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület akcióterülete.

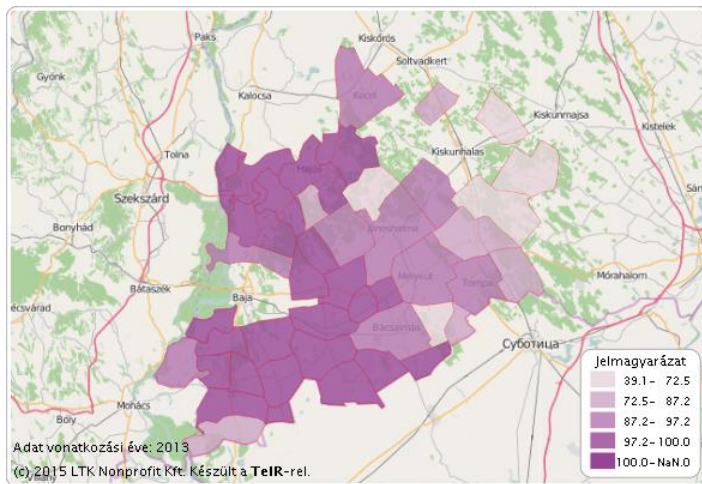
Különös szépségű a Duna menti táj, ahol a Duna szabályozása után visszamaradt holtágakban Európa szerte híres, egyedi természeti környezet alakult ki. A vadban, halban gazdag ártéri táj és a Gemenc erdősége kitűnő lehetőség a vadászat, horgászat és az ökoturizmus számára. Az akcióterület tájképe rendkívül változatos: szikes tavak, rétek, mezőségi földek, ártéri erdők, szántóföldek, kaszálók, csatornák váltakoznak a területen. A természeti adottságok, a tiszta környezet és az érintetlen természet olyan lehetőséget tartogat, melyekre építve a turisták számára kellemes kikapcsolódási programok kínálhatók.

A földrajzi elhelyezkedésünkből eredően döntően mezőgazdasági termelésre alkalmasak a termőföldek, de meghatározó bortermő vidék is egyben. A Hajós-Bajai borvidék szubmediterrán éghajlatának, löszös, humuszos-homok talajadottságainak köszönhetően számos kiváló minőségű, hungarikumnak számító borfajta hazája. A térség agrárgazdasági szerkezetében még jelen van a szőlő-gyümölcs, a szántóföldi és fóliás kertészet.

A talajokra káros hatást gyakorol a szél okozta defláció, valamint a jó vízbefogadó és felvevő képessége ellenére a gyenge vízmeztartó és raktározó tulajdonság. Ezen természeti adottságok, valamint a folyamatos aszály következtében az akcióterület felszíni tavainak vízfelülete folyamatosan csökken. Az akcióterület teljes egészét érinti a vízhiány, a több évtizede zajló talajvízszint-csökkenés, az élővilág dinamikus elemeinek megváltozása, az élőhelyhorizontok eltolódása, a térség agráriumát sújtó folyamatos aszálykár.

Infrastruktúra fejlettség szempontjából: közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 92,9%, köz csatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya 15%, közműolló 16,1%. A szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya 48,1% mely meghaladja az országos 38,3%-ot és a Bács-Kiskun megyei 40,9%-ot.

A települések közül tíz határ menti. Az akcióterület egyik legjelentősebb épített környezeti értéke a Hajósi pincefalu és Hajós Érseki Kastély, melyet Gróf Patachich Gábor kalocsai érsek építtette 1740-ben a hajósi kastély első változatát és melléképületeit. A kastély ekkor téglalap alaprajzú, egyemeletes középírással és földszintes – végein részút kapcsolt sarokpavilonos – oldalszárnyakkal ellátott épület volt. Az akcióterületen található még Hercegszántóhoz közel, a Béda-Karapancsa tájegységen, a századfordulón Albrecht királyi főherceg által építtetett Karapancsai Vadászkastély. Az egykoron II. Vilmos német császár, valamint I. Ferenc József császár és király szállásaként is szolgáló vadászkastély.

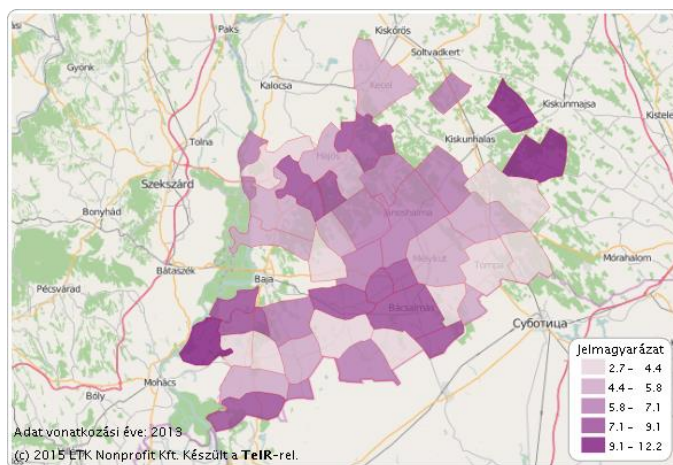
IV. Ábra: Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások

III. Kulturális erőforrások:

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület területén nagyságának köszönhetően számos hagyományörző szervezet működik. Ezen szervezetek általában civil szervezetek melyek működését önkéntesek segítik. A civil szervezetek alulról építkező, a piaci és állami szektoron kívül működő szervezetek, olyan kezdeményezések, amelyek a demokratikus működés elengedhetetlen részét képezik. A civil szervezet az állampolgári részvétel ösztönzésére alkalmas intézményesített mechanizmusnak is tekinthető. A civil szervezetek körülbelül 80 %-a valamilyen konkrét helyi cél érdekében jött létre, egy iskolai tábor felújításának céljától, egészen a helyi kulturális, sport és ifjúsági életig. Az elsődlegesen helyi célok miatt létrejött civil szervezetek maximum saját településükön kerülnek kapcsolatba más szervezetekkel, így a tapasztalat és információcsere, legfeljebb a nagyvárosokban jellemző a különböző civil szervezetek között.

A működésüket és a tevékenységüket főként önkormányzati támogatásból, eseti részvételi- és tagdíjból, valamint magánadományokból finanszírozzák. Az állami- és európai uniós pályázatok folyamatos figyelésével és a források lehívásával, a szervezeteknek csupán maximum 15-20%-a működik sikeresen.

A HACs területén lévő kulturális örökségek száma igen magas, Bajai járásban: 209, Bácsalmási járásban: 76, Jánoshalmi járásban: 38, Kalocsai járásból ide tartozó településeken: 14, Kiskőrösi járásból az akcióterülethez tartozó

V. Ábra: Regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma

területen:8, Kiskunhalasi járás ide tartozó településein: 190 található helyi vagy egyéb védetség alatt álló épületek, építmények. A műemlékek legnagyobb részt XVIII–XIX. századi, barokk, klasszicista épület, településképi megóvásuk kulturális, turisztikai okok miatt is fontos. Az akcióterületen található számos olyan település mely régre visszanyúló hagyományaival és kultúrájával minden évben megörvendezteti az odalátogató turistákat, ilyen például a Hajósi pincefalu Orbán napi rendezvényei, vagy a Szeremlei borsos kalács fesztivál, a Bajai Halászléfőző Fesztivál, Flora Virágfesztivál Kecelen, a Halasi Szüreti Fesztivál Kiskunhalason. A több száz éves múlttal rendelkező települések vonzerejét növelheti a népi mesterségek felelevenítése, illetve használata. A településeken mindenhol megtalálhatóak a hagyományos búcsútartások, karácsonyi és farsangi bálók, és egyéb települési ünnepek, melyek erősítik a hely szellemét. A települések őrzik a népszokásokat és a hagyományokat, az idősebb generáció igyekszik a fiatalabb generáció számára ezeket az értékeket átadni. A települések tájmúzeumai, helytörténeti gyűjteményei hozzájárulnak az identitás formálásához. A lokalitáson túlmutató turisztikai attrakciókat jól mutatja, hogy a Hajósi pincefalu, a keceli virágfesztivál és a fent felsorolt rendezvények évről évre egyre több vendéget vonzanak és mára már jelentős turisztikai vonzerejű rendezvények a térségben. A fejlesztések és beruházások, hagyományőrzési lehetőségek, helyi identitások erősítése továbbra is az egyik fő szempont marad a térség értékeinek megtartása és fejlődésének megőrzése érdekében.

IV. A társadalom állapota:

Bajai járás lakónépessége 66.194 fő, így a népsűrűség 66 fő/km².

Bácsalmási járás lakónépessége 19.780 fő, így a népsűrűség 38 fő/km².

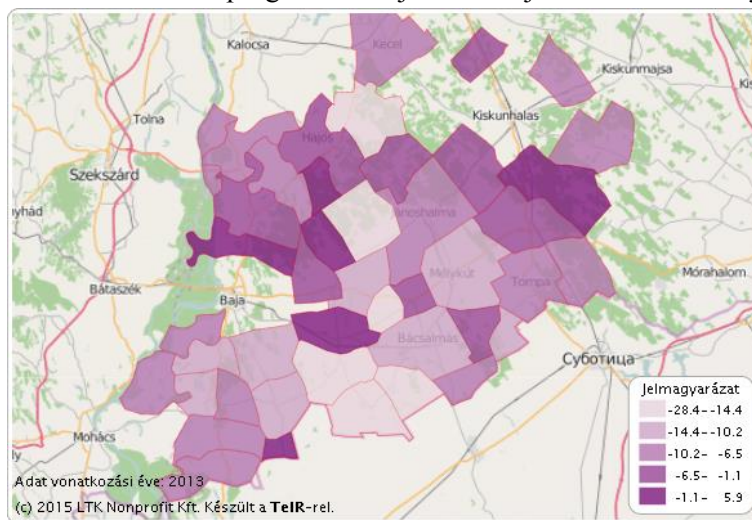
Jánoshalmi járás lakónépessége 16.997 fő, így a népsűrűség 39 fő/km².

Kiskunhalasi járás lakónépessége 43.672 fő, így a népsűrűsége 53 fő/km².

Kalocsai járás a járásból az akcióterülethez 3 település tartozik. Népsége 7.655 fő, így a népsűrűsége 43 fő/km².

Kiskőrösi járás a járásból az akcióterülethez 2 település tartozik. Népsége 10.976 fő, így a népsűrűség 56 fő/km².

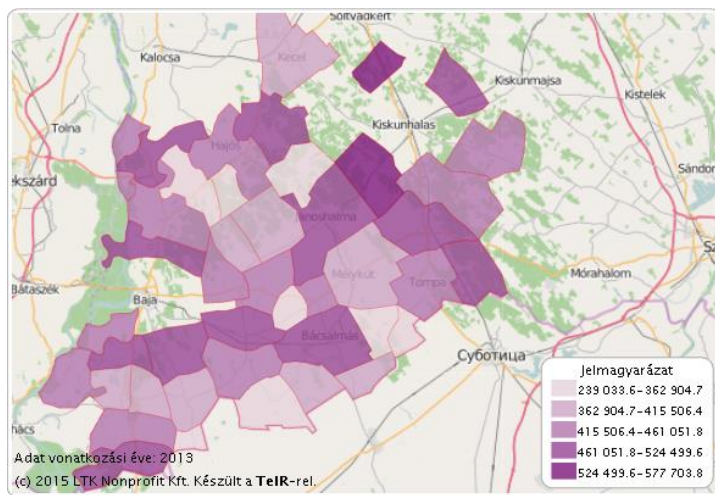
Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer adatai alapján a térség lakosság száma 2007-es adatok alapján meghatározott 107.900 főről, 2013-ra 100.949 főre esett vissza. Az állandó lakosság öregségi mutatója rosszabb a magyarországi és a Bács-Kiskun megyei mutatókhoz képest, illetve az előző évekhez képest is romlást mutat. A térségben 2001. évi 1,35 értékhez képest, ez a szám 2013-ra 1,96. Összehasonlításként 2013-ban az országos érték 1,67, a megyei érték 1,72 volt. A két kiemelt programmal fejlesztendő járásban ez az arány (2,16 és 1,78).

VI. Ábra: Természetes szaporodás, fogyás

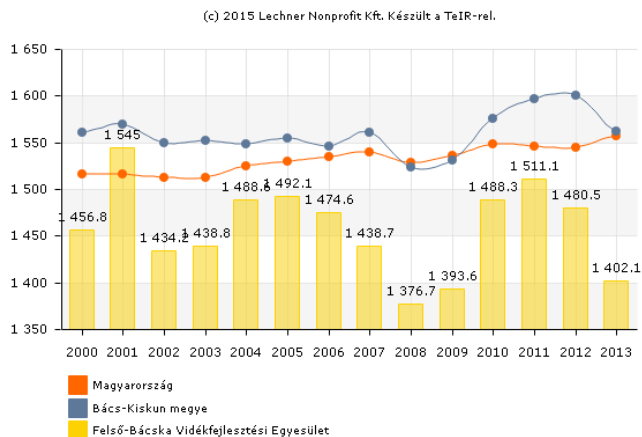
Az előregedéshez hozzájárul az elvándorlás és a születések alacsony száma is. Az Akciócsoport 5 településén magasabb a születésszám, pozitív a természetes szaporodás, (Balotaszállás, Bácsszentgyörgy, Érsekcsanád, Érsekhalma, Rém) akciócsoport szinten azonban a fogyás a jellemző. 2001-ben a természetes fogyás 6,5 ezrelék, 2013-ra ez a szám 8,7 ezrelékre növekedett. A működő bölcsődei férőhelyek száma 138-ra, az óvodai férőhelyek száma 3871-re csökkent az elmúlt években. A fiatalok elvándorlásának fő oka a munkahely hiány. A munkaképes korosztály foglalkoztatottsági mutatója a 2001. évi 44,5 %-hoz képest 2011-re 50,1 %-ra növekedett. A foglalkoztatottsági mutató a bajai és kiskunhalasi járásban magasabb, a két kiemelt programmal fejlesztendő járás (Bácsalmás, Jánoshalma) esetében ez az arány kisebb, 48 %-os. A naponta ingázók aránya is növekedett 2001 óta, a járásközpontok vonzáskörzetében elhelyezkedő települések esetében ez az arány látványosan magasabb. A térség területein az iskolázottsági mutató alacsony. Legfeljebb általános iskola 8. osztályt végzett 7 éves és idősebbek aránya 2001-ben 32,5% volt ez a száma 2011-re 33,4%-ra emelkedett, de az országos 27% és a Bács-Kiskun megyei 30%-hoz képest magasabb. Az érettségizett 18 éves és idősebb népesség aránya 2001-ben 20,5% volt 2011-ben 28,5%-ra emelkedett. A felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb népesség aránya 2001-ben 4,9% volt ez a szám 2011-re 7,8%-ra emelkedett. Az akcióterületen lévő humán kapacitás nagysága megfelelő, de a képzettsége nem elegendő a nagyobb gazdasági szereplők térségbe való megtelepedéséhez. Ezen problémák miatt az éves átlagkereslet nagyon alacsony, további problémát jelent, hogy a rendszeres jövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya 45,9 %.

A társadalmi perifériákra szoruló népesség számának növekedése a munka világából kiszorult emberek és családok nehezen illeszkednek vissza, rossz példát mutatnak a következő generációnak. A lakhatási viszonyok a társadalmi problémák miatt kedvezőtlenek, a komfort nélküli lakások aránya 20,1%. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya lassú, de folyamatos emelkedést mutat 92,9%, míg a közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya csupán 15%. A gázfogyasztás 2010-óta csökkenő mutatókat produkál, háztartási gázfogyasztók száma száz lakásra nézve 65,7. Robbanásszerű értéket mutat a legalább 30 Mbps sáv szélességre képes vezetékű internet-hozzáféréssel rendelkező lakosság száma, mivel 2012-ben ez a száma 830,2 volt, ami 2013-ban 3805,1 emelkedett.

VII. Ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)

Az akcióterület egészségügyi állapota nem megfelelő, az idősebb korosztály kevésbé figyelmes a saját egészségmegőrzésével kapcsolatban. Ennek a problémának a megoldására olyan civil szervezetek vannak jelen a térségben, melyek céljai közé tartozik a mozgással, egészségmegőrzéssel, egészséges táplálkozással való foglalkozás, tudásanyag átadás. Az életminőség javításához e tevékenységekkel foglalkozó szervezetek nagyban hozzá tudnak járulni.

VIII. Ábra: Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő)

A HFS egyik prioritása a civil szféra erősítése, ezzel olyan lehetőséget teremtve számukra, mellyel céljaikat elérhetik, és a tudásanyagukat eljuttathatják a megfelelő társadalmi rétegekhez.

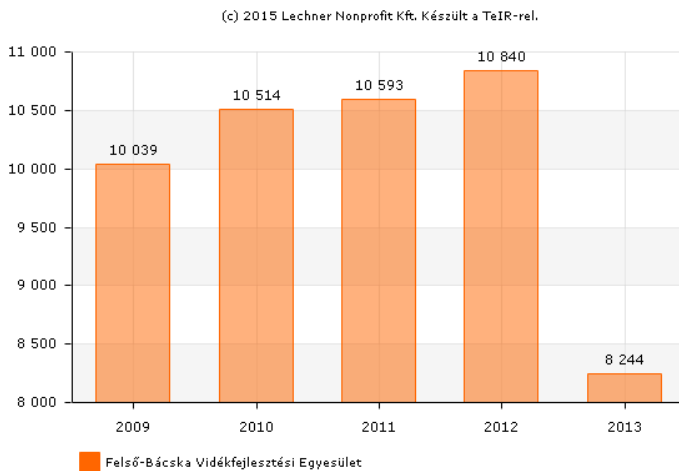
Regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma 6 db, a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület működési területén összesen 774 db civilszervezet működik. A Bajai járásban: 337 db, Bácsalmási járásban: 86 db, Jánoshalmi járásban: 76 db, Kalocsai járásból az egyesülethez tartozó településeken: 31 db, Keceli járásból az egyesülethez tartozó településeken: 48 db, Kiskunhalasi járásból az egyesülethez tartozó településeken: 196 db.

Az akcióterületen a regisztrált bűncselekmények száma 2009-óta folyamatosan növekedett, a legmagasabb értéket 2012-ben érte el (2.593) ez a szám 2013-tól csökkenésnek indult, mely tendencia most is tart. Az bűncselekmények számának csökkenését befolyásolta az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem folyamatos növekedése 2009-2013-ig 30.000 Ft-tal emelkedett a nettó belföldi jövedelem az akcióterületen. A HACCS területén számos civil szervezet működik, melyek munkájukkal erősítik a helyi identitástudatot és a társadalmi elfogadást, befogadást.

V. A gazdaság helyzete:

A térség gazdasága egyértelműen mezőgazdaság központú, kiegészülve kisebb ipari kapacitásokkal és szolgáltató szektorral. A gazdaságra jellemző az alacsony működő vállalkozási sűrűség, általános tőkehiány, a vidéki vállalkozások innovációs képessége gyenge. A mezőgazdasági ágazatban működő vállalkozások száma alacsony csupán 548 db, a működő társas vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban 225 db, a regisztrált östermelők száma 2012-ben 10840 fő volt, ez a szám 2013-ra 8244 főre csökkent.

Az ágazat országosan is jellemző problémákkal küzd, mint alacsony jövedelemtermelő és munkahelyteremtő képesség. Jelentős kapacitások épültek le a kilencvenes években, a működő nagy kiterjedésű TSZ-ek bezártak, minimális az együttműködés a termelők között. Jellemző a tőkeszegénység, nincs elegendő forrás a fejlesztésekre. A rendszerváltozást követően megindult kedvezőtlen társadalmi és szociális folyamatok a térségre is jellemzőek. A szövetkezetek átalakulásával, felbomlásával a termelést magángazdaságok vették át, ahol magasak a tranzakciós költségek és gyakran kiszolgáltatott helyzetben vannak a felvásárlásra szakosodott társaságokkal szemben. Az értékesítés önálló formáját is sokan gyakorolják, termékeiket a helyi, illetve a nagyobb piacokra szállítva. Alternatív mezőgazdasági tevékenységre, új típusú összefogásra, vertikális koordinációra ritkán akad példa. Biogazdálkodást vagy alternatív mezőgazdasági tevékenységet a térség gazdái csak elvétve folytatnak. A mezőgazdasági vállalkozások munkahelyteremtő képessége alacsony, önmagukban nem képesek a térség gazdaságának növekedését erősíteni. Jellemző az elaprózott birtokszerkezet. A termelés eszközellátottságára a kiüregedett, elavult erő-és munkagépek jellemzőek. A térség mezőgazdasági adottságaira és hagyományaira alapozva több vállalkozás foglalkozik élelmiszer-feldolgozással. Legelterjedtebb a szőlő- és gyümölcsfeldolgozás,

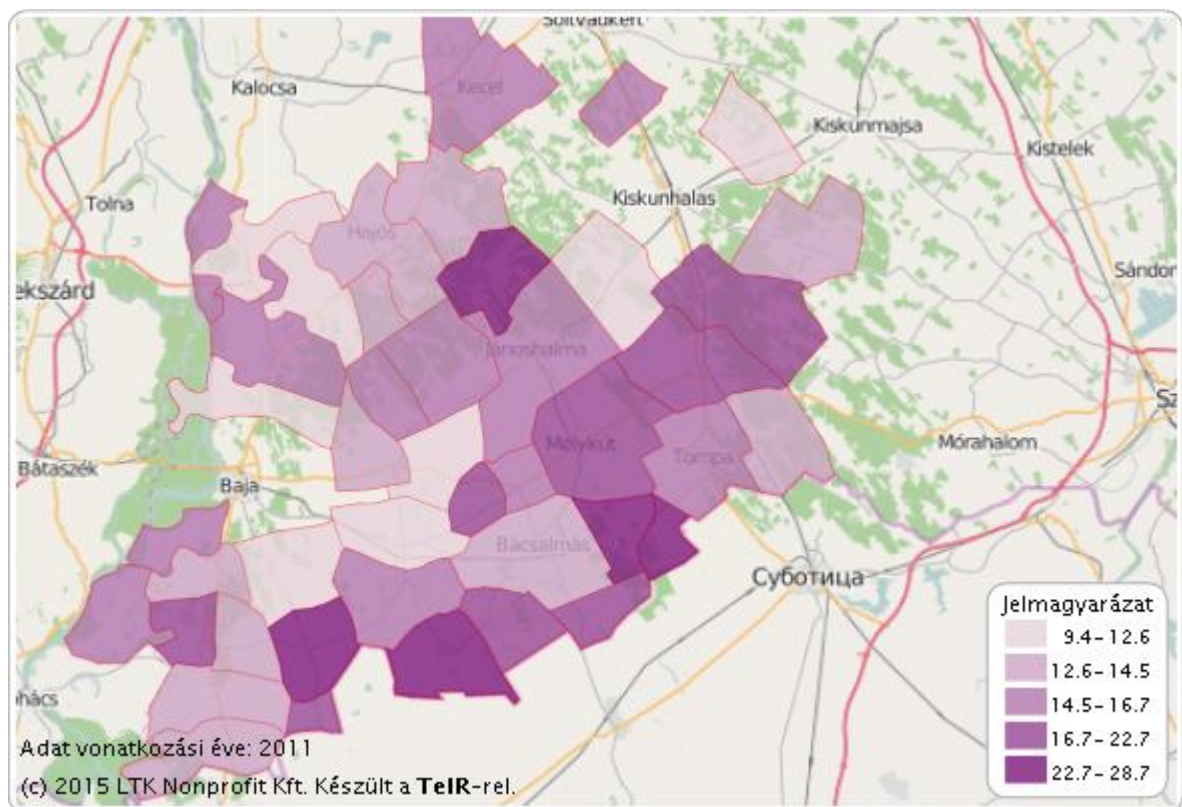

IX. Ábra: Regisztrált östermelők száma (fő)

mezőgazdasági növénytermesztés, szárítás, takarmány-előállítás, húspari termékek gyártása, tejtermékek előállítása.

A térségre jellemző az egyéni és társas vállalkozások jelenléte melyek a minden szektort lefedve képviseltetik magukat, működő egyéni vállalkozások száma: 2221db, működő társas vállalkozások száma: 1759db. A térség közlekedési csomópontnak számít, itt futnak össze olyan főutak melyek Észak-Dél, illetve Kelet-Nyugati irányban átszelik az országot. Ez azonban nem ellensúlyozza azt, hogy az autópályáktól való távolság miatt a gazdasági fejlődés elmaradott. A Duna közelsége a jó hajózási lehetőség illetve a vízi-turisztikai jelentősége gazdasági szempontból is fontos. Az akcióterület határ mentisége lehetőséget biztosít határon átnyúló gazdasági partnerségek kialakítására. Ezen szempontok jó befektetési lehetőséget rejtenek mind a kisebb, mind a nagyobb beruházások számára a térségben.

A térség gazdasági helyzetét alapvetően meghatározza a foglalkoztatottság mértéke, az aktív népesség száma, összetétele. Ezen mutatók nem csak a jelen állapotról adnak tájékoztatást, hanem a térség jövőbeli fejlődési pályájára is hatással vannak. A rendszerváltást követő kényszer-, illetve rokkantsági nyugdíjazások eredményeképpen sokan inaktívak lettek, kiszorultak a munkaerőpiacról, valamint jelentősen csökkent mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma. Az aktivitási ráta csökkenését okozza az a nemzetközi tendencia is, hogy a fiatalok egyre hosszabb ideig tanulnak, így később jelennek meg a munkaerőpiacon.

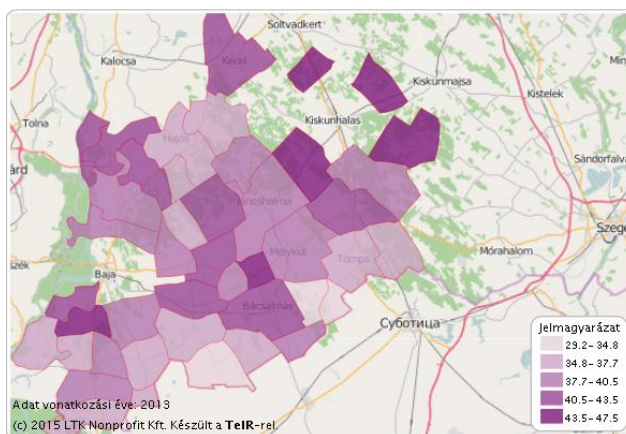

X. Ábra: Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya.

A munkaerőre jellemző, hogy a szakmával nem rendelkezők egyrészt nehezen találnak maguknak állást, másrészt az alacsony munkabér sem ösztönöz az üres álláshelyek betöltésére. Sajnos meglévő probléma a diplomások, főleg a pályakezdő diplomások elhelyezkedési gondjai a településeken, aminek oka, hogy a képzettségek nincsenek összhangban a támasztott igényekkel. Az iskolai

végzettség alapján a képzettségi szint a vidéki térségekben kedvezőtlenebb, mint az országos átlag. Ezért a térség további gazdasági fejlődését akadályozhatja a népesség viszonylag alacsony képzettségi szintje. Bár nagyon sok településen található általános iskola, azonban a települések középiskolákkal való ellátottság szempontjából már hátrányos helyzetben vannak. A helyi gazdaság nagyfokú mezőgazdasági túlsúlya miatt az idényszerű munkavégzés jellemző a kistelepülésekre, míg a nagyobb városokban több lehetőség rejlik a teljes munkaidős munkavégzésre. A kistelepülések foglalkoztatási problémái még súlyosabbak, melyet egyedül képtelenek megoldani. A helyi munkalehetőségek között elsősorban a mezőgazdasági vállalkozások említendők, amelyek azonban csak korlátozott számban képesek a munkaerő felvételére. A helyi, limitált munkalehetőségek miatt az aktív korú népesség jelentős része a közeli nagyvárosokba kényszerül ingáznia.

A munkanélküliség eredendően az egy ágazaton nyugvó gazdaság következménye. Az ipari tevékenységek szinte teljes hiánya jellemző a vidékre. Ezen problémákat jól mutatja a száz lakosra jutó adófizetők száma, és az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem mértéke is: 439.888 Ft mely nagyon elmarad az országos átlagtól, de még a megyei átlagnál is 150.000 Forinttal alacsonyabb.

XI. Ábra: Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)

A térség turisztikai vonzereje jelentős, azonban a szolgáltatások bővítése mellett a szálláslehetőségek fejlesztése és korszerűsítése is szükséges. Amelyek összekapcsolhatóak a jellemző szellemi, kulturális, történelmi, értékek, sajátos stílusának vonzerejével és a térség egyedi kézműves és helyi termékeinek bemutatásával. A turizmus, mint alternatív jövedelemszerzési lehetőség fejlesztésével elérhető a lakosság foglalkoztatottsági, így jövedelmi helyzetének javulása, a kézműipari tevékenységek bemutatása.

VI. Összegezés röviden:

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület akcióterülete 3172,75 km², teljes területtel támogatásra jogosult településekből 44 db, csak külterületével 2 db település, összesen 106.364 fő jogosult támogatásra. Az akcióterületre alacsony népsűrűség jellemző (52,09 fő/km²). A tanyás térségekre jellemző infrastrukturális hiányosságok is megtalálhatóak a térségben, az aprófalvas térszerkezet miatt a közművek állapota nem kielégítő. Ezen problémák megoldására a települések élhetőbbé tételét a közterületek karbantartását és egyéb települési infrastrukturális problémák, anomáliák elhárítását is közvetetten, de irányított céllal lehet megoldani.

A demográfiai helyzet az országos tendenciáknak megfelelően alakul. A HACS településeire az elöregedés, illetve a népesség csökkenése a jellemző, az időskorúak magas aránya a társadalom elöregedését vetíti előre. A halálozások száma meghaladja a születések számát, azonban a népesség csökkenésében a nagyfokú elvándorlás is szerepet játszik. A kedvezőtlen munkaerő-piaci folyamatok mellett a térség fejletlen gazdasági szerkezete, vállalkozások alacsony munkahelyteremtő képessége is hozzájárul az alacsony jövedelmi viszonyokhoz, a magas munkanélküliséghez és közvetve az elvándorláshoz. A statisztikák szerint a térségre dupla akkora demográfiai fogyás jellemző, mint a megyei átlag -4,8. A térség gazdasága egyértelműen mezőgazdaság központú kiegészülve kisebb ipari

kapacitásokkal és gyenge szolgáltató szektorral. A működő társas vállalkozások nagy részének munkahelyteremtő képessége csekély, dominálnak a 10 fő alatti társas vállalkozások melyből 3752 db, míg a 10-49 főt foglalkoztató társas vállalkozások száma 197 db és 50-249 főt foglalkoztató vállalkozásból csak 30 db található a HACS területén. A vállalkozások fejlesztésével, új piacok kialakításával lassítható a társadalmi elvándorlás nagysága, megállíthatóak az előregedő társadalomból eredő problémák, illetve a munkanélküliségi ráta is csökkenhet. A LEADER program segítségével olyan célok valósíthatók meg, melyek elérésével a kialakult probléma részben, vagy teljes egészében megoldódhat.

A térség természetföldrajzi szempontból változatos terület, magas a védett területek aránya, gazdag állat- és növényvilág jellemző, mely lehetőséget teremt komplex turisztikai fejlesztések megvalósítására. A vidéki térségekben élők számára a turizmus ágazat fejlesztése további megélhetési alternatívát kínál. A térség népművészeti hagyományokban, népszokásokban, kulturális örökségekben gazdag, a települések őrzik a népszokásokat és hagyományokat. Jelentős a helyi termékek előállításának szerepe, melyeket a falvakban élő lakosság hagyományőrzési, megélhetési céllal ápol. A működő civil szervezetek részt vesznek a társadalom formálásában, azonban a köztük lévő együttműködés kezdetleges formája jellemző. Fokozni kell a civil szektor szerepét, hogy a társadalmi periférián élő csoportok reintegrálása minél sikeresebb legyen, olyan programok, rendezvények szervezésével melyek, ezen célokat erősítik. A turisztika, hagyományőrzés, helyi identitástudat erősítése, és a civil szervezetek támogatása olyan cél mellyel a lakosság életminőségének javítása elérhető, egy összetartóbb egymással együttműködőbb magán, civil és vállalkozói szektor között.

A fent említett problémák miatt a települések homogén egységet alkotnak, hiszen ugyanazokkal a nehézségekkel küzdenek, ezek megoldására is hasonló módszert alkalmaznak. A társadalmi és gazdasági azonosság következtében a települések problémáira közös megoldásokat, célokat kell meghatározni, mivel a felzárkózás lehetőségét csak együttesen képesek kihasználni. A térségben történő fejlesztési programokat a helyi adottságokhoz igazodva, a térség arculatát javítva kell megvalósítani. A helyi vidékfejlesztési stratégiákban megfogalmazott célok a térség életminőségének javítását, illetve a helyi gazdaság fejlesztését célozzák.

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A 2007-2013-ass HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A Felső-Bácska Helyi Akciócsoportnak a 2007-2013 időszakban 34 település volt a tagja, ezek a teljes bajai, bácsalmási, jánoshalmi járás települései, illetve Mohács város és Homorúd Baranya megyéből. A 34 településből 24 sorolható a leghátrányosabb kategóriába.

Az akciócsoport területe: 2.135 km², lakónépessége (baját csak külterülettel számolva) 77.477 fő. Térségünkben a népsűrűség 57 fő/km² ez az érték kisebb, mint a Bács-Kiskun megye és az országos átlag.

Az Akciócsoport 2007. évben elkészített Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának elsődleges célja volt a helyi fejlesztési igények felmérése és olyan válaszok megfogalmazása, melyek hozzájárulnak a Felső-Bácskai térség sajátosságainak megfelelő fejlesztéséhez és elősegítik az ÚMVP LEADER és egyéb források hatékony felhasználását. 2011-ben és 2013-ban a stratégia végrehajtása során elért tapasztalatok, eredmények, az országban és az egész világban zajló társadalmi és gazdasági folyamatok szükségessé tették a stratégia felülvizsgálatát. A felülvizsgálat fő célja az volt, hogy a fenti folyamatok, változások figyelembe vételével a stratégia egy olyan alapidokumentum legyen, mely megfelelően tükrözi a változó gazdasági környezetre reagáló fejlesztési igényeket, és lehetőséget tud biztosítani a források hatékony felhasználására.

A helyi vidékfejlesztési stratégiában megfogalmazott prioritások a lakosság életminőségének javítását, a helyi gazdaság fejlődését, a helyi turisztikai potenciál növelését, illetve a „Bácskai identitás” megőrzését célozta.

A HVS megoldást próbált kínálni az önkormányzati szféra, a civil társadalom, egyházak, illetve a vállalkozói szférában érdekelteknek is. A prioritások is ennek megfelelően lettek megfogalmazva. A lakosság életminőségének javítása prioritásban főleg önkormányzatok, civil szervezetek és egyházak tudtak pályázatokat benyújtani. A helyi gazdaság fejlődése és a helyi turisztikai potenciál növelése prioritásban a vállalkozásoknak, magánszemélyeknek, őstermelőknek volt lehetősége pályázni. A „Bácskai identitás” megőrzése prioritás keretében főleg civil szervezeteknek és önkormányzatoknak volt lehetőségük pályázni.

Elmondható, hogy az önkormányzatok voltak a legaktívabbak a program megvalósítása során.

A civil szervezetek is nagyon aktívak voltak - a térségben több nemzetiség is megtalálható és fontos prioritás volt, hogy civil szervezeteken keresztül a kultúránk és értékeink fenn maradjanak - viszont ők sokkal nehezebben tudták megoldani a fejlesztések előfinanszírozását. Azok a civil szervezetek voltak előnyben, amelyeket a települési önkormányzatok előleg biztosításával segíteni tudtak. A tervezett fejlesztések megvalósításához a jogcímrendeletek bizonyos esetekben előleg igénylését tették elérhetővé, azonban az ebben előírt követelmények nehezen voltak teljesíthetőek.

A vállalkozásfejlesztést segítő prioritásban első körben nem került módosításra a központilag meghatározott 50.000.000,- Ft támogatási összeg. Ez sajnos bevonzott olyan pályázót is, akit csak a támogatás lehívása érdekelt. A második pályázati kiírástól kezdve elsősorban olyan célterületek meghatározására került sor, amelyek a mikro- és kisvállalkozókat segítik, akik máshonnan nem juthatnak forráshoz, vagy annyira korlátozottak a lehetőségeik, hogy nem tudtak megfelelni az előírt követelményeknek. A vállalkozások projektjeik megvalósításával meg tudták erősíteni a cégüket és

így helyben boldogulni tudtak, megélhetésük biztossá vált. Alkalmassá válhattak arra, hogy a térségen belül újabb piacot tudjanak ellátni, a későbbiekben fejlődőképesek legyenek, tovább bővíthessék a vállalkozásukat. A gazdaságfejlesztés másik fő irányvonala a turisztikai tevékenységek ösztönzése volt. Ez a térség felzárkózásának másik lehetősége, melyet a HACS komplexen kezelt és igyekezett több célterületbe bevonni.

Általánosan elmondható, hogy mind a 4 prioritás intézkedéseire nagyszámú pályázat érkezett be, melyek nagyban hozzájárultak a stratégiában rögzített eredmények eléréséhez.

A LEADER források az összességében rendelkezésre álló pénzeszközök tekintetében kismértékűnek számítanak, emiatt viszonylag kicsi fejlesztésekről van szó, melyek eredménye nehezen mérhető. Ezen belül is nem feltétlenül a nagyobb támogatási összegű pályázatok a kiemelkedőek. A stratégiában a gazdaságfejlesztésen volt a hangsúly, a térségre jutó források (III.-IV. tengely) 65%-a gazdaságfejlesztésre irányult, viszont a civil szervezeteknek, illetve önkormányzati szférának is voltak látványos pályázatai. A munkahelyteremtés a stratégia egyik fő célja volt, melyet az egy pályázatra jutó kismértékű támogatási összeg nem ösztönzött kellőképpen. A jogcímrendeletekben pedig az új munkahelyek létrehozása csak pontozást érintő szempontként jelent meg. A pályázatok többsége az önfoglalkoztatást, illetve a munkahelyek megtartását segítette. Kisebb része a forrásoknak a magánszemélyek, östermelők pár százezres vagy pár milliós beruházásai voltak. A „kicsiknek” a LEADER-en kívül más lehetőségük nem volt pályázni olyan alapvető eszközökre, amelyek nagyban segítik munkájukat. A beruházások, programok megvalósításához szükséges források hiánya miatt ők kevésbé voltak aktívak pályázatokon.

Az életminőség javítás és az identitástudat erősítése területén úgy az önkormányzatok, mint a civil szervezetek részéről kiemelt volt a hagyományok, kulturális értékek megőrzése. Soknemzetiségű térség lévén, több egyesület, táncsoport is beszerezhetette népviseletét, illetve egyéb eszközeit. Az önkormányzatok pályázatai révén a településközpontok, értékkel bíró épületek újulhattak meg.

A HACS a 2007-2013 időszakban összesen 465 pályázat megvalósulásában működött közre. A 465 támogatott projekttel összesen 3534 MFt támogatás érkezett a térségbe. Legnagyobb érdeklődés a Mikro-vállalkozások fejlesztése jogcím (77 nyertes pályázat, 1039 MFt támogatás) és LEADER program (287 nyertes pályázat, 1097 MFt támogatás) iránt volt

Az intézkedéseink mindegyikére nagy volt az érdeklődés, emiatt a 2014-2020 időszakban az intézkedések – kisebb módosításokkal, újraindításra kerülnek, annak érdekében, hogy az új pályázók mellett a régiek is tovább tudják fejleszteni elképzeléseiket. Erre jó példa, hogy van olyan kérelmező, aki 2005 óta (LEADER+) már a három LEADER pályázat segítségével látványos turisztikai fejlesztést valósított meg.

Az évek során az érdeklődők és a pályázók, pályázatok számának folyamatos növekedése volt megfigyelhető. Mindez azt mutatja, hogy egyre szélesebb körben ismerik a LEADER programot és annak elveit. A 2014-2020-as tervezési időszakra már most rengeteg az érdeklődő és a jó ötlet. A rendszer és az elvek megvalósulása alapvetően jól működött. Az együttműködés erősítésében kívánatos még az előrelépés, mert az együttműködések több esetben is csak felszínesen működnek. A következő időszakban a valós összefogások, együttműködések előtérbe helyezése a cél, mind gazdasági, mind szociális területeken.

Az elnökségi üléseken, közgyűléseken már többször megfogalmazódott, hogy a pályázati rendszerbe kerüljön beépítésre valamilyen pozitív megkülönböztetés (pl. többletpont adása) az egyesületi tagok részére. Ez motivációként szolgálhat a tagság részére, hatékonyabbá válhat az egyesületi munka.

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

1. *Külső koherencia, kiegészítő jelleg:*

A helyi igények felmérését követően a HACS olyan stratégiát kíván megvalósítani, amely illeszkedik a nemrég lezárult 2007-2013 időszak projektjeihez, valamint jelen időszak alatt megvalósuló projektek kapcsán nem csak pontszerű, hanem komplex módon is képes fejlődést generálni, lehetővé téve az OP-k által kínált fejlesztési lehetőségekhez történő, átfedést nem mutató illeszkedést és szinergiát.

Megalkotásra és kidolgozásra kerültek az EU 2014-2020 közötti támogatási időszakának új támogatáspolitikai célkitűzései, forráslehetőségei, új eljárásrendjei és az ezekhez kapcsolódó jogszabályok. A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület a HFS tervezése folyamán különös figyelmet szentelt a 2014-2020-as Operatív Programok (OP) beavatkozási területeinek átvizsgálására. A HFS tervezett intézkedései több területen is hozzájárulnak más OP-k céljainak a megvalósításához, ebből kifolyólag azok közvetve, vagy közvetlenül is befolyásolhatják a helyi szereplők forráshoz jutását.

Az EU 2020 Stratégia az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést, mint főrendelt cél, szem előtt tartva az EU öt nagyszabású célt tűzött ki maga elé a foglalkoztatás, az innováció, az oktatás, a társadalmi befogadás és a klíma/energiapolitika területén, amelyeket 2020-ig kíván megvalósítani a kohéziós politika eszközszerén keresztül. A kohéziós politika megvalósítását célzó ún. közös rendelkezéseket tartalmazó rendelet rögzíti azt a 11 tematikus célkitűzést, melyek támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az EU 2020 céljaihoz.

Az EU 2020-hoz igazodóan kidolgozásra és Brüsszel által is elfogadásra került hazánk Partnerségi Megállapodása, amelyben Magyarország a 2014-2020 időszakra vonatkozóan azonosította a legfontosabb kihívásokat és kitűzte a fő fejlesztési prioritásokat, melyek alapvetően meghatározzák az Európai Strukturális és Beruházási Alapok forrásainak eredményes és hatékony felhasználásának hazai feltételeit. A Partnerségi Megállapodásban foglalt irányok mentén kidolgozásra kerültek és Brüsszeli elfogadásra kerültek a következő támogatási időszak Operatív Programjai is.

Magyarország Partnerségi megállapodásában a 2014–2020-as időszakra vonatkozó nemzeti fejlesztési célkitűzésekben leírtaknak megfelelően a fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedés elsődleges célként került meghatározásra. Ezen fő célkitűzéshez illeszkedve az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban öt fő nemzeti fejlesztési (támogatási) prioritás kerül meghatározásra, amelyek átfogják a 2014-2020 időszak fejlesztéspolitikájának egészét, beleértve a vidékfejlesztési célkitűzéseket is:

1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, a foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)
3. Az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület ezen öt fő prioritásból elsősorban a gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósításához, valamint a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése prioritáshoz kíván hozzájárulni.

Ez a stratégia az Operatív Programokkal szinergikus hatást keltve elsősorban a gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítására törekszik. Az Operatív Programok közül a vidék számára az egyik legjelentősebb forrásokat tartogató program a Vidékfejlesztési Operatív Program (VP) és a Terület és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), valamint az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP), valamint az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP), valamint a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program és a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program.

A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programban (GINOP): több konstrukciója is próbálja helyettesíteni az ÚMVP III. tengely Mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése elnevezésű jogcímét.

- hazai kis- és középvállalkozások versenyképességének fejlesztése és növekedésének elősegítése,
- foglalkoztatás bővítése versenyképes munkahelyek létrehozásán keresztül, (piacképes fejlesztések megvalósulása pénzügyileg fenntartható módon, endogén potenciálok megfelelő kiaknázása, árbevétel növelő és költségoptimalizáló eljárások alkalmazása, hozzáadott érték-növekedés elérése – a GINOP programjaiba szükséges belépési küszöb eléréséhez történő hozzásegítés a terciér szektorra koncentrálni).

A VIII. számú intézkedés részben hasonló fejlesztéseket támogat, ugyanakkor a GINOP-tól egyértelműen lehatárolt, egyúttal azt kiegészítheti.

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programban (KEOP):

- a környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása. Az intézkedések egy részénél a környezetmegőrzést, klímaváltozás csökkentését és a megújuló energia felhasználását tartalmazó fejlesztések előnyt élveznek.

Magyarország vidékfejlesztési programjának elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása. Különleges hangsúlyt fektet az ökoszisztémák helyreállítására, megóvására és fejlesztésére, a társadalmi befogadás előmozdítására, a szegénység csökkentésére és a gazdasági fejlődésre a vidéki területeken, továbbá az élelmiszerláncok szervezésének előmozdítására és a kockázatkezelésre a mezőgazdasági ágazatban. A magyarországi vidékfejlesztési program hozzájárul a társadalmi befogadáshoz és a gazdasági fejlődéshez a vidéki térségekben azáltal, hogy jobb szolgáltatásokat biztosít a vidéki lakosság 68% a számára. A fiatal mezőgazdasági termelők és a rövid ellátási láncok tekintetében 3000 fiatal mezőgazdasági termelő és 3900 mezőgazdasági üzem célzott támogatását biztosító alprogramokat alakítottak ki. Mindezen célokat a HACS több intézkedéssel is összhangban a Felső-Bácska térségében is támogatni kívánja. A térségben évtizedek óta az országos átlagot meghaladó munkanélküliség jellemző, a demográfiai mutatók rosszak, folyamatosan nő az elvándorlás mértéke. A gazdasági fejlődés, a társadalmi befogadás előmozdítása a fejlődés útja. Kiemelten fontos az egyesület működési területén a mezőgazdasági termelés és élelmiszer feldolgozás vonatkozásában a helyi és hagyományos jellegű mezőgazdasági termékek feldolgozásának fejlesztése, a hozzáadott érték növelése. Szintén hangsúlyosak a vidéki térségek fejlesztése kapcsán a helyi igényeknek leginkább megfelelő, a szolidáris vidéki társadalom kialakulását célzó programok, ill. a nem mezőgazdasági tevékenységek elindítását és fejlesztését támogató intézkedések a környezettudatosság jegyében. Fontos a fenntartható térségi együttműködések elősegítése, koncentrálni a munkahelyek létesítésére és megtartására.

A HACS működési területén az állandó népesség legalább 15%-a érintett a 290/2014. (XI. 26.) Kormány rendelete a kedvezményezett járásokkal és/vagy a 105/2015. (IV. 23.) Kormány rendelete szerinti kedvezményezett településekkel tekintetében. Ebből adódóan a terület a fokozottan veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű csoportok kiemelt támogatása prioritást élvez. A cél megvalósítása hozzájárul az esélyegyenlőség megteremtéséhez, illetve az elvándorlás mértékének csökkentéséhez is. További cél az EFOP 1.7 intézkedéséhez kapcsolódó kedvezőtlen szocio-demográfiai folyamatok megtörése HACS együttműködéssel. Az EFOP célja a társadalmi befogadás erősítése, a gyermekszegénység elleni küzdelem és a mélyszegénységben élők és leszakadó kistérségek felzárkózásának támogatása. A mélyszegénységben élő közösségeket és a leszakadó kistérségekben és szegregátumokban élőket közvetlenül célzó fejlesztési elképzelések a Felső-Bácska stratégiájában is megjelennek. A teljes térség kedvezményezett, valamint két járás (Bácsalmási, Jánoshalmi) komplex programmal segítő járás.

2. A HFS tartalmát befolyásoló megyei, járási, települési vagy egyéb területi szinten megfogalmazott fejlesztési prioritások/beavatkozási területek/jelentős projektek:

A Helyi Fejlesztési Stratégia tartalmát befolyásoló megyei fejlesztési prioritások:

A 2014-2015 év folyamán elkészültek mind a megyei, mind a HACS területén lévő városok fejlesztési programjai. Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Programja, valamint Bács-Kiskun Megye Integrált Területi Programja 2014-2020, (együtt Bács-Kiskun 2020) megyei szinten definiálja a főbb fejlesztési prioritásokat, melyet a Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítése során figyelembe vettünk. A Bács-Kiskun 2020 területfejlesztési program átfogó céljai teljes összhangban a Nemzeti fejlesztés 2030 céljaival a következő négy területre irányulnak: társadalmi-gazdasági fejlődés, környezeti fenntarthatóság, megújuló társadalom, jelentős térségi különbségek csökkentése.

A települések településfejlesztési programjai, valamint a városok integrált területfejlesztési stratégiái szinergiában állnak a megyei területfejlesztési koncepcióval, így azokra külön nem tér ki jelen stratégia. A Helyi Fejlesztési Stratégia szempontjából leginkább releváns megyei területfejlesztési program 7 prioritást határozott meg.

1. prioritás: Gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés
2. prioritás: A vidék fenntartható fejlesztése
3. prioritás: A megyeszékhely integrált fejlesztése
4. prioritás: környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás
5. prioritás: Komplex megyei gazdaságfejlesztési menedzsment és marketing tevékenység megszervezése
6. prioritás: Községek önszervező, öngondoskodó és együttműködési készségének kibontakoztatása
7. prioritás: Térségi elérhetőség és mobilitás

Ezek közül az 1., 2., és 6. prioritásban foglaltakhoz az Egyesület HFS-ben megfogalmazott intézkedései szervesen kapcsolódnak. A TOP elsődleges célja a gazdaságfejlesztés és ezen keresztül a

foglalkoztatás bővítése, melyhez hasonlóan a HFS is tartalmazza kiegészítő jelleggel gazdaságfejlesztési beruházások támogatását. A TOP-ban egy-egy konkrét, turisztikai-piaci szempontból értelmezhető téma vagy turisztikai termék támogatása valósulhat meg, a hálózatos fejlesztések önkormányzati elemei számíthatnak támogatásra leginkább, kapcsolódva már létező attrakciókhoz, vagy a GINOP-ban megvalósuló fejlesztésekhez. A HFS többek között a jelentősebb turisztikai attrakciók kiszolgálása révén kapcsolódik az TOP fejlesztésekhez, a VI. számú intézkedés a térség turisztikai jellegű beruházásait támogatja. A HACS HFS-ében a turizmus támogatását ösztönzi továbbá az I. számú intézkedés, a települések élhetőbbé tétele révén. A fejlesztések leginkább azokra a turisztikai fejlesztésekre irányulnak, melyek a térség specifikumaira, a hagyományokra, a vidékhez köthető szabadidős tevékenységekre, a helyi termékekre épülnek.

3. A HFS tartalmát befolyásoló, a térség gazdasági és környezeti fejlődését és a befogadást támogató programok, szolgáltatások:

A Helyi Fejlesztési Stratégia összhangban van a térség releváns fejlesztését támogató Turisztikai Desztináció Menedzsment, valamint a Bejárható Magyarország programmal. TDM szervezet Baja és környékén megalakult már, de még nem működik, TDM kialakítására Kiskunhalas és környéke tett már lépéseket. Bár e programok jelenleg a térségben nem működnek, ugyanakkor a térségi turizmusfejlesztés ezeket a programokat kiegészíti, azok céljaihoz hozzájárul a térség környezeti, valamint helyi értékekre és adottságokra épülő turizmus fejlesztése. A kerékpáros turizmus fejlesztését segítheti az, hogy az EuroVelo 6 és 13 útvonalak áthaladnak a térségen. Erre a térségünkben is van fogadókészség, fejlesztési elképzelés. Mivel a HACS területe a déli országhatár mellett fekszik, a már meglévő nemzetközi együttműködéseink mellett új együttműködések létrejöttére, civil partnerségek kialakítására is lehetőség nyílhat. Több Nemzeti Park és Tájvédelmi Körzet is található térségünkben (Kiskunsági és Duna-Dráva), melyek jellemzően turisztikai jellegű beruházásainak kiegészítő elemei lehetnek a HFS-ben megfogalmazott turisztikai fejlesztések. A fórumokon elhangzottak alapján több olyan fejlesztési igény fogalmazódott meg, amely nemzeti park területén valósulna meg, illetve a helyi termékek esetében azok védjegyeinek használatát is tartalmazza.

2007-2013 időszakban LEADER Térségek közötti együttműködés keretében a Mohácsi Lovas Klub Nkft-vel és a Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Szövetséggel közösen, összhangban a Kincsem Nemzeti Lovas Programmal felmértük a lovas túra útvonalakat és szolgáltatókat a térségben. Jelen stratégiában kapcsolódási pont lehet a turisztikai fejlesztésekre irányuló intézkedésünk.

A stratégia legfontosabb hosszú távú célja tehát a 2014-2020 fejlesztési elképzelésekhez igazodva, a térség gazdasági-társadalmi kohéziójának erősítése, a leszakadás folyamatának megállítása, és az ország más térségeihez képest a gazdasági-társadalmi különbségek mérséklése.

A helyi fejlesztési stratégiában megfogalmazott célok két területet, a térség életminőségének javítását, illetve a helyi gazdaság fejlesztését érintik. A célként megfogalmazottak kivétel nélkül a meglévő adottságokra és erőforrásokra alapozottak, valamint a gyengeségek – a kedvezőtlen demográfiai mutatók, az elöregedés, az elvándorlás, a munkanélküliség és az alacsony iskolázottság – csökkentését célozzák.

4.4 SWOT

Erősségek	Gyengeségek
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kedvező mező-, erdő-, és vad gazdálkodási adottságok. 2. Több Nemzeti Park és Tájvédelmi Körzet található a térségben. 3. Országhatár menti elhelyezkedés. 4. Felszíni vizek jelenléte. 5. Még megtalálható kiskerti (hagyományos kisipari) mezőgazdaság, kisüzemi állattartás hagyományai. 6. Jellemző a minőségi helyi termékek előállítására. 7. A környezet és a meglévő infrastruktúra kis átalakítással alkalmas falusi turizmusra. 8. Kulturális és művészeti sokszínűség. 9. Soknemzetiségű települések, magas színvonalú nemzetiségi és nyelvtanítás. 10. Kialakult és működő testvérvárosi kapcsolatok. 11. Állandó és nagy múltra visszatekintő rendezvények, rendezvénysorozatok, mind kulturális, mind sport témában. 12. Természetes vizeken létesült fürdőhelyek, strandok. 13. Gyógy- és termálfürdők. 14. Hajós-Bajai borvidék 15. Több hungarikum kapcsolódik a térséghez 16. Lovas hagyományok. 17. Az EuroVelo 6 és 13 vonalak áthaladnak a térségen 	<ol style="list-style-type: none"> 1. A térség legnagyobb problémája a munkanélküliség. Ami a főként (mezőgazdaság) ágazaton nyugvó gazdaság és az ipari tevékenységek szinte teljes hiányának következménye. 2. A mezőgazdaság főképpen a nagyüzemi termelésre állt rá, kis foglalkoztatási igénnyel, feldolgozóipari termelés csökkenése. Népeségmegtartó ereje gyenge. 3. A települések demográfiai mutatói rosszabbak az országos átlagnál. Társadalmi perifériákra szoruló népesség számának növekedése. 4. A térség termelői és humán infrastruktúrája nem megfelelő. 5. A kedvező turisztikai adottságok kihasználatlansága jellemző a térségre. 6. A települési infrastruktúra sok helyen nem megfelelő. 7. A rendszerváltozást követően megindult kedvezőtlen társadalmi és szociális folyamatok a térségre is jellemzőek.
Lehetőségek	Veszélyek
<ol style="list-style-type: none"> 1. Növekvő külső források a munkaintenzív mezőgazdasági ágazatok és arra épülő iparágak számára. 2. Növekvő támogatás és kereslet a minőségi élelmiszerekre és helyi termékekre. 3. Vidéki társadalom felzárkózását segítő törekvések. 4. Növekvő kereslet a komplex turisztikai programcsomagokra. 5. Nő az alternatív mezőgazdasági termelésből 	<ol style="list-style-type: none"> 1. A helyi gazdaság nagyfokú mezőgazdasági túlsúlyából adódó természeti kitérttség. 2. A befektetői hajlandóság elmaradása, hiánya. 3. Gazdaságpolitikai tényezők kedvezőtlen alakulása. 4. A munka világából kiszorult emberek és családok nehezen illeszkednek vissza. 5. Nemzetközi gazdasági környezet kedvezőtlen alakulása.

származó termékek ismertsége.

6. Alternatív és megújuló energiaforrások fejlesztésének lehetősége és igénye.
7. A Nemzeti Vidékstratégia prioritása az erdő területek növelése.
8. Az érintett európai országokat átfogó Duna Stratégia.
9. A civil szervezetek számának és szerepvállalásának növekedése.
10. A 2014-2020-as fejlesztési programokban a partnerségek, együttműködések támogatása.
11. A 2014-2020-as fejlesztési programokban a vállalkozói szféra által elérhető támogatások növekedése.

6. Határmentiségből adódó migrációs problémák.

SWOT MÁTRIX

<p>A térség életminőségének javítása, összefogáson, együttműködésen alapuló fejlesztésekkel</p>	<p>Erősségek: 8. Kulturális és művészeti sokszínűség. 9. Soknemzetiségű települések, magas színvonalú nemzetiségi és nyelvoktatás. 10. Kialakult és működő testvérvárosi kapcsolatok. 11. Állandó és nagy múltra visszatekintő rendezvények, rendezvénysorozatok, mind kulturális, mind sport témában. 16. Lovas hagyományok.</p>	<p>Gyengeség: 3. A települések demográfiai mutatói rosszabbak az országos átlagnál. Társadalmi perifériákra szoruló népesség számának növekedése. 5. A kedvező turisztikai adottságok kihasználatlansága jellemző a térségre. 6. A települési infrastruktúra sok helyen nem megfelelő. 7. A rendszerváltozást követően megindult kedvezőtlen társadalmi és szociális folyamatok a térségre is jellemzőek.</p>
<p>Lehetőség: 1. Vidéki társadalom felzárkózását segítő törekvések. 2. Növekvő kereslet a komplex turisztikai programcsomagokra. 3. Alternatív és megújuló energiaforrások fejlesztésének lehetősége és igénye. 4. A civil szervezetek számának és szerepvállalásának növekedése. 5. A 2014-2020-as fejlesztési programokban a partnerségek, együttműködések támogatása.</p>	<p>Offenzív stratégiák E8,9,10,11,16+L2,4,5= A nemzetiségi és kulturális hagyományokra, testvérvárosi kapcsolatokra, együttműködésekre építve, a vidéki programcsomagok iránti növekvő keresletet kihasználva nő a turisztikai potenciál. Megvalósuló rendezvények, táborok eredményeként élhetőbb települési környezet és megtartóbb vidéki közösségek jönnek létre.</p>	<p>Fejlesztő stratégiák Gy3,6,7+L1,2,3,5= A vidéki társadalom felzárkózását segítő törekvések által és az együttműködések létrejöttével fejlődik a települési infrastruktúra, növekszik a turisztikai attrakciók száma, illetve javulhatnak a demográfiai mutatók. Élhetőbb települési környezet és megtartóbb vidéki közösségek.</p>
<p>Veszély: 4. A munka világából kiszorult emberek és családok nehezen illeszkednek vissza. 5. Nemzetközi gazdasági környezet kedvezőtlen alakulása. 6. Határmentiségből adódó migrációs problémák.</p>	<p>Védekező stratégiák</p>	<p>Elkerülő stratégiák Gy3,7+V4= Felzárkózást segítő programok, fejlesztések támogatásával, a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek erősítése.</p>

SWOT MÁTRIX

<p>A helyi gazdaság fejlesztése a helyi adottságokra, nyersanyagokra, hagyományokra épülő termék előállítás, turizmus kialakítás és fejlesztés, vállalkozás- és szolgáltatás fejlesztés</p>	<p>Erősségek: 5. Még megtalálható kiskerti (hagyományos kisipari) mezőgazdaság, kisüzemi állattartás hagyományai. 6. Jellemző a minőségi helyi termékek előállítása. 7. A környezet és a meglévő infrastruktúra kis átalakítással alkalmas falusi turizmusra. 15. Több hungarikum kapcsolódik a térséghez</p>	<p>Gyengeség: 1. A térség legnagyobb problémája a munkanélküliség. Ami a főként (mezőgazdaság) ágazaton nyugvó gazdaság és az ipari tevékenységek szinte teljes hiányának következménye. 2. A mezőgazdaság főképpen a nagyüzemi termelésre állt rá, kis foglalkoztatási igénnyel, feldolgozóipari termelés csökkenése. Népeségmegtartó ereje gyenge. 3. A térség termelői és humán infrastruktúrája nem megfelelő. 4. A kedvező turisztikai adottságok kihasználatlansága jellemző a térségre.</p>
<p>Lehetőség: 2. Növekvő támogatás és kereslet a minőségi élelmiszerekre és helyi termékekre. 4. Növekvő kereslet a komplex turisztikai programcsomagokra. 5. Nő az alternatív mezőgazdasági termelésből származó termékek ismertsége. 10. A 2014-2020-as fejlesztési programokban a partnerségek, együttműködések támogatása. 11. A 2014-2020-as fejlesztési programokban a vállalkozói szféra által elérhető támogatások növekedése.</p>	<p>Offenzív stratégiák E5,6,7+L2,4,10,11= A meglévő infrastruktúrára és hagyományos helyi termékekre építve lehet kiszolgálni az innovatív turisztikai attrakciók iránti megnövekedett keresletet. Piacképes komplex turisztikai szolgáltatások jönnek létre. E5,6,15+L2,5,10,11= A meglévő hagyományos minőségi helyi terméket előállítók ösztönzésével kihasználjuk a termékek ismertségének és keresletének növekedését. Piacképes helyi termékek és szolgáltatások jönnek létre.</p>	<p>Fejlesztő stratégiák</p>
<p>Veszély: 1. A helyi gazdaság nagyfokú mezőgazdasági túlsúlyából adódó természeti kitettség. 2. A befektetői hajlandóság elmaradása, hiánya. 3. Gazdaságpolitikai tényezők kedvezőtlen alakulása. 4. A munka világából kiszorult emberek és családok nehezen illeszkednek vissza.</p>	<p>Védekező stratégiák</p>	<p>Elkerülő stratégiák Gy1+V1,2= A nem mezőgazdasági mikroállalkozások erősítésével csökken a mezőgazdasági dominancia és a befektetői hiány miatt kialakult munkanélküliség.</p>

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

A térség erősségei közül a sokszínű és nagy múlttal rendelkező hagyományokra, a települések erős testvérvárosi kapcsolataira építő, növekvő turisztikai potenciált kihasználó offenzív stratégia lehet a kulturális rendezvények és a civil szervezetek támogatása. A SWOT alapján az ilyen irányú fejlesztésre van jó lehetőség és igény is van rá (a projektadatlapok alapján). A lebonyolításra alkalmas szervezetek technikai és anyagi gondokkal küszködnek, illetve a térségre jellemző a kedvező turisztikai adottságok kihasználatlansága. Ezekből adódóan szükséges az arra alkalmas szervezetek eszközfejlesztése és anyagi támogatása, az élhetőbb települési környezet és megtartóbb vidéki közösségek létrejöttének elérése érdekében.

Általánosan elmondható, hogy a térség demográfiai mutatói rosszabbak az országos átlagnál, a települések infrastruktúrája fejlesztésre szorul. Ezen problémák javítására a turisztikai infrastruktúra kihasználása, a társadalmi tőke erőssége és a közösségi összefogás nyújtanak lehetőséget, a települések élhetőbbé tételéhez. Erre megoldást kínálnak a TOP, a VP, a KEHOP intézkedései, mindezek kiegészítésére szolgál az önkormányzatok, civil szervezetek alaptevékenységeihez szükséges helyi identitástudatot erősítő fejlesztések és a térségi együttműködések LEADER forrásból történő támogatása.

A térségben az országos átlagot meghaladó a társadalmi perifériákra szoruló népesség száma. Az ezekre a rétegekre ható negatív tendenciák visszaszorítása, felzárkóztatása elengedhetetlen. Az ország több térségére is jellemzőek a kedvezőtlen társadalmi és szociális folyamatok, melyek megoldására elsősorban az EFOP intézkedései kínálnak megoldást. Térségi szinten a negatív hatás csökkentéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek erősítéséhez a felzárkózást segítő programok, fejlesztések támogatásával, civil szervezetek, egyházak és önkormányzatok együttműködésében megvalósuló szemléletformáló programjaival lehet hozzájárulni.

A térségben megtalálható a kiskerti (hagyományos kisipari) mezőgazdaság, kisüzemi állattartás, jellemző a nagy hagyományokkal rendelkező minőségi élelmiszer-előállítás, és a meglévő infrastruktúra kis átalakítással alkalmas falusi turizmusra. Lehetőséggé adódik e minőségi élelmiszerekre, alternatív mezőgazdasági termelésből származó helyi termékekre és a komplex turisztikai programcsomagokra irányuló növekvő elismerés és kereslet. A helyi gazdasági élet fellendülésének egyik előmozdítója lehet e termékek előállítása, felhasználása, helyi, turisztikai és esetlegesen térségen kívüli értékesítése.

A térség feldolgozóiparának hiányát új üzemek, vállalkozások megjelenése, valamint a helyi élelmiszeripari termékeket előállító gazdaságok kapacitásának növelése, fejlesztése enyhíti. A térségi turizmus fejlesztése terén létrejönnének fejlesztések a falusi-, az agro- és az aktív (kerékpáros-, lovas-) turizmus megvalósítására. Ezekhez biztosítanak lehetőséget a VP és a TOP források. A helyi termékek és a komplex turisztikai attrakciók fejlesztéséhez LEADER források állnak rendelkezésre.

A térség legnagyobb problémája a munkanélküliség, ami főként a mezőgazdasági ágazaton nyugvó gazdaság és az ipari tevékenységek szinte teljes hiányának következménye. A KKV szektor erősítését elsősorban a GINOP szolgálja. A helyi nem mezőgazdasági mikrovállalkozások erősítésével csökken a mezőgazdasági dominancia és a befektetői hiány miatt kialakult munkanélküliség. A foglalkoztatottak számának szinten tartása, növelése és a helyi szolgáltatások minőségének javítása a cél, működő, nem mezőgazdasági mikrovállalkozások beruházásainak támogatásával.

5. Horizontális célok

5.1 Esélyegyenlőség

A stratégia intézkedései révén hozzájárul a vidéken élők megélhetésének javításához, a szegénység leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatásához.

Elősegíti a társadalom és az érintett helyi közösségek, civil és szakmai szervezetek részvételét a vidékfejlesztésben, ösztönzi a vidéki civil társadalom önszerveződését és fejlődését. Segít az elvándorlás, a térség elnéptelenedése, elöregedése megakadályozásában.

Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték. Fontos, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete. Az egyenlő bánásmód elve a diszkrimináció tilalmát, vagyis a hátrányos megkülönböztetéstől mentes élethez való jog garantálását jelenti. A vidékfejlesztési programok kidolgozásánál figyelembe kell venni azt, hogy az erőforrások értékvédő, takarékos, hosszú távú szempontokat szem előtt tartó gazdálkodását kell megvalósítani, oly módon, hogy a nők, gyermekek, idősek, fogyatékkal élők esélyegyenlősége is biztosított legyen.

Az intézkedések megfogalmazásakor kiemelt figyelmet kapott, hogy ezek az elvek érvényesülhessenek.

A stratégiában prioritás a hátrányos helyzetű családok felzárkóztatására való törekvés is. A térségben a legnagyobb gondot a magas munkanélküliség, és az ebből adódó szegénység jelentik. A roma kisebbség aránya térségünkben nem jelentős (2,5%). A szociális ágazatban tevékenykedő szakemberek segítsége és útmutatása alapján kerül megfogalmazásra a HFS és az intézkedések.

5.2 Környezeti fenntarthatóság

A stratégia és a program megvalósítása során kizárólag olyan projektek valósulhatnak meg, melyek figyelembe veszik a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóságot.

A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezése és majdani megvalósítása során kiemelt szerepe lesz a környezeti fenntarthatóságnak, a hagyományos érték-rendnek, a helyi értékeknek, amely a helyi termékek előállításával is megjelenik a tervezetben. Célja, hogy a termelő és a vevő közötti távolságot lecsökkentjük, ezzel is hozzájárulva a széndioxid és egyéb környezeti ártalmak csökkentéséhez és hozzájárulva az egészséges életmód elterjedéséhez, ezáltal az egészséghez, mint környezeti értékhez.

A Kiskunsági Nemzeti Park és a Duna-Dráva Nemzeti Park jelenléte több lehetőséget ad, ezért a térségben található tavak és sajátos élőhelyek nem nélkülözhetik a fenntarthatósági elv érvényesülését. Az értékes tóparti- mocsári élőhelyek és társulások számos védett fajnak adnak otthont. A védett területek rendkívül gazdag és változatos növény, rovar és állatvilággal, biodiverzitással rendelkeznek. Alapvető cél a vízgazdálkodás és a hulladékgazdálkodás fenntarthatóvá tétele. A környezeti fenntartásra irányuló fejlesztéseket több civil szervezet is felvállalja és célul tűzi ki megvalósításukat. Tekintettel arra, hogy kevesebb a fejlesztési forrás, a HACS támogatja az aktív civil szervezetek munkáját, hiszen közös érdeket hajtanak végre munkájukkal.

Az intézkedések lehetőséget nyújtanak az egészség- és környezettudatos magatartás elterjesztéséhez, az alternatív energiák használatának népszerűsítéséhez, a természeti értékek széles körben való

megismertetéséhez kapcsolódó rendezvények, tájékoztatások, oktatások, programok, ismeretterjesztő előadások megtartásához.

A stratégia intézkedései révén hozzájárul a vidéken élők megélhetésének javításához, a szegénység leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatásához. Elősegíti a társadalom és az érintett helyi közösségek, civil és szakmai szervezetek részvételét a vidékfejlesztésben, ösztönözi a vidéki civil társadalom önszerveződését és fejlődését. A stratégia megoldási javaslatok révén erősíti a vidék megtartó- és vonzerejét, elősegíti a vidéki életmód fenntartását, a kultúra és hagyományok sokféleségének megőrzését, hozzájárul a kulturális örökség részét képező építészeti, néprajzi, településszerkezeti és táji értékek fennmaradásához, óvja a vidék biológiai sokféleségét és a környezet állapotát. A társadalmi tőke fejlesztése, a helyi értékek felkutatása, a szimbólumként is szolgáló helyi örökségek felújítása magával vonja a közösségi szellem fenntartását. Ez a kulturális fenntarthatóság kevésbé mérhető, viszont a stratégia alapfilozófiáját adja.

A környezeti fenntarthatósági szempontok szerves részei az intézkedéseknek. A tájba illeszkedés, az egységes településkép, a környezetgazdálkodási programban való részvétel mind-mind intézkedés szintjén is megjelennek. A stratégia a gazdálkodási tevékenységek kapcsán, valamint a föld- és tájhasználat során arra ösztönözi a gazdálkodókat, hogy a környezet korlátozott eltartóképességét és a helyi természeti adottságokat vegyék figyelembe tevékenységük során. Ezen HFS-re épülő LEADER intézkedések keretei között megvalósuló beruházások esetében a környezetmegőrzést, klímaváltozás csökkentését és a megújuló energia felhasználását tartalmazó fejlesztések előnyt élveznek.

Az intézkedések ösztönzik a helyben foglalkoztatást, a helyi kisvállalkozások fejlődését, a családi, gazdálkodási formák elterjesztését, támogatják a falusi életmód, a hagyományokon alapuló megélhetési formák térnyerését.

A stratégia hozzájárul a diverzifikált vidéki termék kínálat megteremtéséhez azáltal, hogy elősegíti a sajátos értékesítési, egyedi minőségű helyi termékek előállítását, továbbá a magas hozzáadott értéket előállító gazdálkodást, a mezőgazdasági ágazat tőkehiányának mérséklését.

A HFS támogatja és elősegíti a helyi termékek piaca jutását és a közösségi önellátást.

A többi intézkedés közvetetten, a foglalkoztatás minőségének és mennyiségének javításával biztosít egyenlő esélyeket.

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezése folyamán olyan új innovatív igény merült fel, melyben összekapcsolódik a helyi termék előállítása és a turisztikai szálláshely szolgáltatás. Az intézkedés megfogalmazása során olyan vendégváró helyek fejlesztése valósulhat meg, ahol az eddig megszokottaktól eltérően a helyi termékek szolgáltatások, előállítása, létrehozása új turisztikai attrakcióként jelenik meg. Az idelátogató vendégek bekapcsolódhatnak az elkészítési folyamatokba, ezzel új élményeket szerezve. A helyi népszokások, tradicionális, kulturális értékek szélesebb körű ismertetése válik valóra és vállalkozói szintű fenntartása valósulhat meg. Ez az ágazati összekapcsolódás hosszú távú együttműködések eredményezhet.

Más OP-ban meghatározott fejlesztési eszközökhöz hasonló beavatkozást is tartalmaz a HFS. Ilyen például a mikrovállalkozások fejlesztésének támogatása. Azonban itt újszerű, innovatív elképzelésként jelenik meg, hogy csak azok a térségben működő vállalkozások pályázhatnak, akik valamilyen igazolható módon támogatnak legalább egy helyi civil szervezetet, segítik annak munkáját. Így ezen szervezetek működése, fenntartása könnyebbé válik és remélhetőleg komoly együttműködések alakulnak ki ennek köszönhetően.

Társadalmi innovációként jelenik meg a közösségi befogadás előmozdítása, szegénység elleni küzdelem, felzárkóztatás céljára irányuló intézkedés.

Több intézkedést is érint a szférák közötti együttműködés elősegítése. Ez segíti a partnerségek kialakulását az akciócsoport területén. Szorosabbá fűzi a helyben élők kapcsolatát, ezáltal növelheti felek helyi identitás erősödését.

7. A stratégia beavatkozási logikája

7.1 A stratégia jövőképe

A Felső-Bácska Helyi Akciócsoport területén olyan fejlesztések valósulnak meg, melyek kihasználva a helyi adottságokat javítják a térség lakosságának életminőségét, társadalmi-gazdasági jólétét, hozzájárulnak a helyi gazdaság és turizmus fellendítéséhez, erősítik a térségi identitástudatot és együttműködési hajlandóságot, mindezekkel a térség népességét megtartó területté válik.

7.2 A stratégia célhierarchiája

A helyzetfeltárás, SWOT elemzés megállapításai alapján kerültek megfogalmazásra az intézkedések, melyek elkészítéséhez az előző LEADER programok (LEADER+, LEADER 2007-2013) tapasztalatai nagy segítséget adtak.

Jövőkép

A Felső-Bácska Helyi Akciócsoport területén olyan fejlesztések valósulnak meg, melyek kihasználva a helyi adottságokat javítják a térség lakosságának életminőségét, társadalmi-gazdasági jólétét, hozzájárulnak a helyi gazdaság és turizmus fellendítéséhez, erősítik a térségi identitástudatot és együttműködési hajlandóságot, mindezekkel a térség népességét megtartó területté válik.

	Átfogó cél(ok)
1.	A térség életminőségének javítása, összefogáson, együttműködésen alapuló fejlesztésekkel
2.	A helyi gazdaság fejlesztése a helyi adottságokra, nyersanyagokra, hagyományokra épülő termék előállítás, turizmus kialakítás és fejlesztés, vállalkozás- és szolgáltatásfejlesztés.

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Céltételek
1.	Élhetőbb települési környezet és megtartó vidéki közösségek.	Javuló életminőséget szolgáló beruházás.	70 000 fő
		Rendezvényeken résztvevők száma.	8 000 fő
		Eszközzel támogatott szervezetek által elért személyek száma	200 fő 350 fő
2.	Hátrányos helyzetű gyermekek és családok felzárkózását segítő közösségek erősítése.	Az egyenlő esélyeket teremtő programokban résztvevő gyermekek és családok száma.	0 fő
		Eszközzel ellátott közösségi terek által elért személyek száma.	0 fő
3.	Térségi együttműködések.	Működő együttműködésben résztvevő szervezetek száma.	0 db
4.	Piacképes helyi termékek és szolgáltatások, valamint kapcsolódó turisztikai szolgáltatások.	Turisztikai attrakció/ szálláshely, új munkahely létesítése	15 db, 1 db
		Piacképes helyi termék, új munkahely létesítése	16 db, 1 db
5.	Gazdaságilag fejlett mikroállalkozások.	Gazdaságilag megerősödött mikroállalkozás, új munkahely létesítése	34 db, 1 db

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá ¹					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Település élhetőbbé tétele	x					
2.	Kulturális értékmegőrző rendezvények	x					
3.	Civil szervezetek ismertségét/ céljai elérését szolgáló fejlesztések.	x					
4.	Hátrányos helyzetű gyermekek és családok felzárkózását segítő közösségek erősítése		x				
5.	Térségi, több települést, szervezetet érintő fejlesztések támogatása			x			
6.	Együttműködésben rejlő lehetőségek a turizmusban.				x		
7.	Helyi termékek előállításának, feldolgozásának, értékesítésének támogatása				x		
8.	Mikroállalkozások fejlesztése					x	

A választott célok szöveges indoklása:

A stratégiában 5 specifikus cél és 8 intézkedés került megfogalmazásra. A választásban előtérbe kerültek azok a célok, amelyekre a projekt adatlapokon, illetve fórumokon a legtöbb igény jelentkezett, amelyek a térség fejlődése szempontjából a legrelevánsabbak. A kiválasztásnál fontos volt, hogy a célok megvalósításához megfogalmazott intézkedésekhez mindenki egyenlően hozzáférjen. A térséget a 290/2014. (XI.26.) Kormányrendelet szerint 2 komplex programmal fejlesztendő, illetve 4 kedvezményezett járás alkotja ezért a célok között a hátrányos helyzetű gyermekek és családok felzárkóztatását elősegítő programok is szerepelnek. Prioritást élvez a térségben élők együttműködésének erősítése, az intézkedések ennek megfelelően lettek meghatározva.

A kiválasztott speciális célok erősítik a térségben élők helyi identitástudatát és növelik az életminőségüket. A civil szervezetek részére kiírt intézkedés a megerősödésüket, a társadalmi szerepre és a szociális környezetre gyakorolt hatásuk megújítását eredményezi. A civil társadalom fejlesztése, a térségi kohézió és identitástudat a vidéken élők életében fontos szerepet játszik. A társadalom összetartó erejének növelése a vidék fejlődésének fontos záloga. A térségben jelentős mértékben jelenlévő helyi termék és turisztikai vonzerő innovatívan történő összekapcsolásával létrejön egy turisztikai attrakció, ami gazdasági növekedéshez vezethet. A vállalkozók támogatása a társadalmi felelősségvállalás jegyében került meghatározásra, illetve a szférák közötti együttműködés és a civil szervezetek erősítése érdekében. A gazdasági növekedésnek köszönhetően 3 új munkahely jön létre a térségben.

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

I. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése: Települések élhetőbbé tétele

2. Specifikus cél:

Lakosság életminőségének javítása, a település kisléptékű infrastruktúrájának, eszközparkjának, közösségi tereinek kialakítása, felújítása, fejlesztése. Települések élhetőbbé tétele. Kulturális programok és együttműködések támogatása, az életszínvonal emelése, a helyi lakosság identitástudatának, a szülőhelyhez, szülőföldhöz való ragaszkodásának növelése és ezzel a térség idegenforgalmi jelentőségének és elérhetőségének fejlesztése.

3. Indoklás, alátámasztás:

Az intézkedés az országos átlagnál rosszabb demográfiai mutatók és az elégtelen települési infrastruktúra javítására törekszik. Az intézkedésnek köszönhetően élhetőbbé válnak a térségi települések, javulnak a demográfiai mutatók. Az infrastruktúra fejlesztésével a falusi turizmusban rejlő lehetőségek is kihasználhatóbbá válnak.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Támogatás vehető igénybe:

Települési környezet állapotának megtartásához szükséges eszközök beszerzésére. Kötelező önkormányzati feladatokhoz szükséges eszközbeszerzés finanszírozása nem támogatható.

Közösségi feladatot ellátó jármű részére tároló építésére.

Temetők, ravatalozók felújítása, infrastrukturális fejlesztése.

Közösségi parkok, szabadidőparkok kialakítására/felújítására. (Közvetlenül a fejlesztéshez kapcsolódó kisléptékű infrastruktúra támogatható.)

Az intézkedés keretében a fejlesztéshez közvetlenül kapcsolódó kiadások számolhatók el, így építmény építési és felújítási költsége, eszközbeszerzés, infrastruktúra-fejlesztés (kerítés, korlát, térburkolás), zöldfelület rendezés, parkosítás, látvány és használati térelemek beszerzése, telepítése. Építmény építése, felújítása kizárólag közösségi feladatot ellátó jármű részére tároló építésére és temetők, ravatalozó építésére, felújítására vonatkozik.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A projekt kiegészítője lehet a „VP-6-7.4.1.1-16 Településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítés” intézkedésnek, amelynek célja a vidéki térségekben élők életminőségének a javítása, a vidéki települések vonzóbbá tétele. Ezen intézkedés keretében önállóan csak meglévő épületek felújítására, energetikai fejlesztésére van lehetőség, amelyhez a jelen intézkedés keretében elnyerhető LEADER támogatás kiváló kiegészítést jelent.

Az előző időszakban megvalósult beruházások kiegészítésére is van lehetőség.

6. A jogosultak köre:

Települési önkormányzatok, önkormányzati társulások, egyházi jogi személy

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek:

A HACS területén állandó székhellyel, telephellyel rendelkező ügyfél pályázhat.

A beruházásnak a HACS működési területén kell megvalósulnia.

Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók.

Kiválasztási kritériumok:

Projekt költségei a HACS területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások, szervezetek bevonásával hasznosulnak.

A megújuló energia felhasználását tartalmazó fejlesztések előnyt élveznek.

A projekt szempontjából releváns együttműködésben megvalósuló fejlesztés előnyt élvez.

8. Tervezett forrás:

Támogatási összeg: 230 000 000 Forint.

A támogatási intenzitás: Kedvezményezett eljárásban 85%, komplex programmal fejlesztendő eljárásban 95%.

Támogatási összeg: 500 000 - 6 000 000 Forint

Hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017/2-2020/2

10. Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma (min. 40 db)

A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján (önkormányzat, önkormányzati társulás - 35, egyházi jogi személy – 5) (db)

II. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése: Kulturális értékmegőrző rendezvények

2. Specifikus cél:

Lakossági kulturális programok és együttműködések támogatása, az életszínvonal emelése, a helyi lakosság identitástudatának, a szülőhelyhez, szülőföldhöz való ragaszkodásának növelése és ezzel a térség idegenforgalmi jelentőségének és elérhetőségének fejlesztése.

3. Indoklás, alátámasztás:

A Felső-Bácska HACS területén élők nemzetiségi összetétele igen sokszínű, ezért a kultúra, a népszokások, hagyományok, a tárgyi emlékek száma igen jelentős. Szép számmal találhatóak a térségben kortárs, művészetekkel foglalkozó szervezetek, magánszemélyek, iskolák is és jelentősek a gasztronómiai hagyományok is. A kulturális rendezvények szervezőinek (önkormányzatok, művészeti egyesületek) támogatása a szükséges anyagi, technikai és infrastrukturális dolgokkal a térségi kulturális rendezvények színvonalának növekedésével járna. Ezzel a térség látogatottsága és idegenforgalmi jelentősége fokozódna. Az egyre több és sokszínűbb rendezvény, fesztivál megvalósítása, erősítené a helyi lakosság identitástudatát, növekedne szülőföldhöz való ragaszkodás.

A SWOT elemzés alapján ezen intézkedés az élhetőbb települési környezet kialakítására törekszik a kulturális értékek megőrzésével, bemutatásával, a helyi identitástudat növelésével.

A partnerségek keretei között megvalósuló rendezvények, programcsomagok, a helyi termékekre, nemzetiségi és kulturális hagyományokra épülő lehetőségek kihasználásával turisztikai potenciálként jelennek meg.

A térség számos erőssége közül ez az intézkedés a sokszínű és nagy múlttal rendelkező hagyományokra, a települések erős testvérvárosi kapcsolataira épít.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Kulturális értékmegőrző rendezvények támogatására, lebonyolítására, valamint a népszokások, népi mesterségek bemutatására, helyi termékekre, értékekre alapozó rendezvények, rendezvénysorozatok, fesztiválok megvalósítására. A pályázat keretében olyan rendezvények, fesztiválok is támogathatók, amelyek első alkalommal, hagyományteremtő céllal kerülnek elindításra. Támogatható a kultúra és értékmegőrzés köré szerveződő programok és rendezvények, művészeti fesztiválok lebonyolítása, valamint kapcsolódó marketing tevékenység. A rendezvény helyszíneinek infrastrukturális fejlesztése, a rendezvény színvonalas lebonyolításához szükséges kisértékű tárgyi eszközök beszerzése maximum a beruházás 10 %-ig. Marketing tevékenység önállóan nem támogatható.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Csak a projekt szempontjából releváns együttműködésben megvalósuló fejlesztés támogatható. Marketing tevékenység önállóan nem támogatható. Amennyiben a pályázó az önkormányzati szférához tartozik, kötelező az együttműködés legalább 1 hagyományőrző vagy művészeti egyesülettel. Non-profit szervezetek esetén előírás, hogy az alapító okiratukban szerepeljen a hagyományőrzés vagy a művészeti tevékenység.

Sem a VP, sem más OP nem nyújt lehetőséget önállóan megszervezhető, a helyi közösség identitástudatának erősítésére, a helyi összefogás ösztönzésére szolgáló települési rendezvények támogatására.

6. A jogosultak köre:

Önkormányzat, önkormányzati társulás
Non-profit szervezetek
Egyházi jogi személy

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek

Alapelvek:

A HACS területén állandó székhellyel, telephellyel rendelkező ügyfél pályázhat.

A beruházásnak a HACS működési területén kell megvalósulnia.

Csak a projekt szempontjából releváns együttműködésben megvalósuló fejlesztés támogatható.

Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók.

Amennyiben a pályázó az önkormányzati szférához tartozik, kötelező az együttműködés legalább 1 hagyományörző vagy művészeti egyesülettel. Non-profit szervezetek esetén előírás, hogy az alapító okiratukban szerepeljen a hagyományörzés vagy a művészeti tevékenység.

Pályázó vagy partnere tagjai között van legalább 3 elismert minősítéssel bíró tag.

Kötelező a részletes programterv benyújtása.

Kiválasztási kritériumok:

A Felső-Bácska HACS területén működő művészeti, vagy alkotócsoport részvétele és bevonása a programba.

Előnyt élveznek a többnapos rendezvények.

Előnyt élveznek a rendezvényekbe több helyi szereplőt bevonó pályázók.

8. Tervezett forrás:

Támogatási összeg: 60 500 000 Forint

A támogatási intenzitás: Kedvezményezett eljárásban 85%, komplex programmal fejlesztendő eljárásban 95%.

Támogatási összeg: 500 000 – 1 500 000 Forint

Hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017/2-2020/2

10. Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma (min. 41 db)

A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (önkormányzat - 30, civil szervezet - 11) (db)

III. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése: Nonprofit szervezetek ismertségét, céljai elérését szolgáló fejlesztések.

2. Specifikus cél:

Kulturális programok és együttműködések támogatása, az életszínvonal emelése, a helyi lakosság identitástudatának, a szülőhelyhez, szülőföldhöz való ragaszkodásának növelése és ezzel a térség idegenforgalmi jelentőségének és elérhetőségének fejlesztése.

3. Indoklás, alátámasztás:

Az életminőség javításához nélkülözhetetlen a társadalmi tőke erősítése, erre elsősorban a civil szervezetek fejlesztésével nyílik lehetőség, melyek alaptevékenysége a helyi kapcsolatok fenntartása és a közösség erősítése.

A civil szféra támogatása ösztönzi a helyi lakosság identitásának megőrzését, a közösségi élet megerősítését, a kulturális és természeti értékek fenntartását, bemutatását.

A SWOT elemzés alapján ezen intézkedés a kedvezőtlen társadalmi és szociális folyamatok javítására törekszik a civil szervezetek erősítésével, bemutatásával, a helyi identitástudat növelésével.

Együttműködésben megvalósuló fejlesztések, programok lehetőséget nyújtanak a civil szervezetek számára a tevékenységük színvonalának emeléséhez, kulturális hagyományok megőrzéséhez, kiaknázásához.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Nonprofit szervezetek alapszabályában, alapító dokumentumában rögzített tevékenységhez kapcsolódó eszközbeszerzés és informatikai fejlesztése. Maximális támogatás: 2.500.000 Ft.

Az intézkedésben építési beruházás nem támogatható.

Az informatikai fejlesztésre a teljes költségvetésnek maximum 50%-a fordítható.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A Nemzeti Együttműködési Alap kereteiből a civil szervezetek működési költségei támogathatók, ebből az intézkedésből az alapszabályban rögzített tevékenységhez kapcsolódó fejlesztések, táborok támogathatók.

6. A jogosultak köre:

Nonprofit szervezetek: egyesületek, alapítványok, közalapítványok (non-profit gazdasági társaságok kivételével)

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek:

A HACS területén állandó székhellyel, telephellyel rendelkező ügyfél pályázhat.

Eszközbeszerzés esetén kizárólag alapító dokumentumában rögzített tevékenységhez kapcsolódó beruházás támogatható.

A beruházásnak a HACCS működési területén kell megvalósulnia.

Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók.

Kiválasztási kritériumok:

A projekt költségei a HACCS területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások, szervezetek bevonásával hasznosulnak.

A projekt a HACCS területén működő szervezetekkel együttműködésben valósul meg.

Hagyományörző tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó eszközbeszerzés valósul meg.

A fejlesztésből beszerezni kívánt eszközökkel hozzájárul más helyi szervezetek rendezvényéhez, közhasznú tevékenységeihez, szolgáltatásainak eléréséhez.

8. Tervezett forrás:

Támogatási összeg: 120 000 000 Forint

A támogatási intenzitás: Kedvezményezett eljárásban 85%, komplex programmal fejlesztendő eljárásban 95%.

Támogatási összeg: 500 000 - 2 500 000 Forint

Hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017/2-2020/2

10. Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma (min. 48 db)

A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (nonprofit szervezet - 45) (db)

IV. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése: Hátrányos helyzetű gyermekek és családok felzárkózását segítő közösségek erősítése

2. Specifikus cél:

A térség hátrányos helyzetű gyermekeinek és családjainak felzárkóztatása közösségi programokon keresztül.

Az intézkedés EFOP-1.7.1.-ből kerül megvalósításra.

3. Indoklás, alátámasztás:

A Felső-Bácska HACS teljes területe kedvezményezett a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet a kedvezményezett járások besorolásáról és a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről rendeletek alapján, továbbá a bácsalmási és jánoshalmi járások a komplex programmal segítő járások listáját is szerepelnek. A térségben az országos átlagot meghaladó a munkanélküliség, nagy az elvándorlás, a leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása elengedhetetlen feladat. Ezen intézkedés a SWOT elemzésből kiindulva a kedvezőtlen demográfiai, társadalmi és szociális folyamatok javítására törekszik. A civil szervezetek és önkormányzatok együttműködésében megvalósuló programok javítják a térségben élők életminőségét, szemléletformáló erővel bírnak, hozzájárulhatnak az önellátó szemlélet kialakulásához.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

A. A hátrányos helyzetű társadalmi rétegek számára létrehozott közösségi terek eszközellátásának, felújításának biztosítása. 0 Ft

Közösségi tér kialakítása: Olyan épület, épületrész felújítása, ahol a településen vagy környezetében élő állampolgárok lehetőséget kapnak közösségi tevékenységeik gyakorlására.

B. Közösségi programok megvalósítása pl. klubdelutánok, szakkörök (gyakorlati élet szakkör/életmód klub- témakörök köré szervezve pl. táplálkozás, önellátásra való törekvés, háztáji gazdálkodás/kiskerti ismeretek átadása, egészségügyi tanácsadás, sport, önismereti tréning, tisztálkodás stb.), hagyományőrzés 0 Ft

C. Táborok kizárólag hátrányos helyzetűek részére (Bentlakásos, szakmai programokat tartalmazzon, pl. sport, képességfejlesztés, egészségmegőrző, önellátó kiskert kialakítása stb. gyerekek-családok. Pályázni lehet: szállás, étkezés, szakmai programokhoz kapcsolódó anyagköltségek, szakmai munkatársak tiszteletdíja) 0 Ft.

A táborok helyszínén megvalósuló program nem minősül a B pontban meghatározott közösségi programnak.

Egy pályázat az intézkedés több területére (A,B,C) is vonatkozhat.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programnak is kiemelt feladata és célja a társadalmi befogadás erősítése, a gyermekszegénység elleni küzdelem és a mélyszegénységben élők és leszakadó

kistérségek felzárkózásának támogatása. A mélyszegénységben élő közösségeket és a leszakadó kistérségekben és szegregátumokban élőket közvetlenül célzó fejlesztési elképzelések a Felső-Bácska stratégiájában is megjelennek, kapcsolódva az EFOP-ban meghatározott 1.6 és 1.7 intézkedésekhez. A projekt csak együttműködés keretében valósítható meg.

Azon szervezetek, melyek a Nonprofit szervezetek ismertségét, céljai elérését szolgáló fejlesztések, táborok, megvalósítása együttműködésben intézkedésre nyújtanak be pályázatot, erre az intézkedésre nem jogosultak.

6. A jogosultak köre:

Önkormányzatok, Önkormányzati társulások,
Non-profit szervezetek,
Egyházi jogi személyek

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek:

A HACS területén állandó székhellyel, telephellyel rendelkező ügyfél pályázhat.

A beruházásnak a HACS működési területén kell megvalósulnia.

B és C tevékenységek esetében a projekt szempontjából releváns együttműködésben megvalósuló fejlesztés támogatható.

A pályázó már megvalósított hátrányos helyzetű gyermekek és családok felzárkózását segítő programot.

Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók.

Táborok esetén minimum 14 fő részvétele kötelező.

A tábor minimális időtartama 5 nap.

B és C tevékenységek esetén kötelező részletes programterv benyújtása.

Kiválasztási kritériumok

A.

Több település/szervezet bevonását tervezik.

A projekt költségei a HACS területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások, szervezetek bevonásával hasznosulnak.

Multifunkciós közösségi teret hoz létre.

A pályázó több támogatható tevékenységre is pályázik.

B

Több település/szervezet bevonását tervezik.

A projekt költségei a HACS területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások, szervezetek bevonásával hasznosulnak

A pályázó több támogatható tevékenységre is pályázik.

C

Több település/szervezet bevonását tervezik.

Szakmai programjában több területet is érint.

A pályázó több támogatható tevékenységre is pályázik.

8. Tervezett forrás:

Támogatási forrás: 0 Ft

A támogatási intenzitás: Kedvezményezett eljárásban 85%, komplex programmal fejlesztendő eljárásban 95%.

Támogatási összeg: 0 Ft

Hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017/2-2020/2

10. Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma (min. 0 db)

A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (önkormányzat -, civil szervezet -, egyházi jogi személy -) (db)

V. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése: Térségi, több települést, szervezetet érintő fejlesztések támogatása

2. Specifikus cél:

Együttműködések erősítése olyan térségi szintű, több települést, szervezetet érintő fejlesztésekkel, melyek előmozdítják a térség fenntartható és versenyképes társadalmi-gazdasági fejlődését.

3. Indoklás, alátámasztás:

A partnerség, hálózatépítés központi szerepet tölt be a LEADER programban. Az intézkedés célja ösztönözni a térségi szereplők közötti együttműködést, közös gondolkodást, tudásátadást, problémamegoldást. Térségi fejlesztéseket kívánunk támogatni amelyeknek több települést, több szervezetet érintenek. A közös fejlesztések, a közös érdek, a tudás megosztása, a párbeszédre alapuló problémamegoldás mind hozzájárulnak a térség fenntartható és versenyképes társadalmi-gazdasági fejlődéséhez. Az intézkedés a SWOT analízisben térségre jellemző kedvezőtlen társadalmi és szociális folyamatok megállítása gyengésségre kínál megoldást. Kihasználva a partnerségben rejlő lehetőségeket, tovább szeretnénk erősíteni a civil-, a vállalkozói-, és a közsféra közötti együttműködések.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Olyan tevékenységek/projektek támogathatóak amelyek több települést, illetve több szervezetet érintenek. Az együttműködés során támogatható az egy szférába tartozó szervezetek közötti együttműködés, illetve szférák közötti együttműködés is. Együttműködésben megvalósuló fejlesztésnek minősülnek azok a beruházások ahol minden partner részesül a projekt eredményéből.

A térségi hatás elérése az intézkedés fő elvárása. Ennek érdekében a nem jövedelemtermelő fejlesztések mellett a jövedelemtermelő beruházások is támogathatóak.

Támogatható tevékenységek: épületek felújítása, gépbeszerzés, eszközbeszerzés, rendezvény/képzés előkészítése és megvalósítása, marketing tevékenység.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A intézkedés fő elvárása a térségi hatás elérése, együttműködés által. Más Operatív Program nem támogat - HACS-on belül több települést és/vagy több szervezetet érintő - fejlesztéseket. A Vidékfejlesztési Program térségek közötti és nemzetközi együttműködések támogat, a térségek közötti együttműködés feltétele, hogy legalább 2 HACS területén működő partnert működik együtt, nemzetközi együttműködések esetében az egyik partner határon túli szervezet kell lennie, illetve mindkét esetben követelmény a Helyi Akciócsoport bevonása is.

6. A jogosultak köre:

Önkormányzatok,
Civil szervezetek, egyházak,
Mikrovállalkozások,
Östermelők

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek:

A HACCS területén állandó székhellyel, telephellyel rendelkező ügyfél pályázhat.

A beruházásnak a HACCS működési területén kell megvalósulnia.

Együttműködésben megvalósuló fejlesztésnek fogadhatók el azok a beruházások ahol minden partner részesül a projekt eredményéből.

Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók.

Legalább 3 különböző településen székhellyel rendelkező szervezet együttműködésével megvalósuló fejlesztések támogathatóak.

A projekt innovatív tevékenység megvalósítására irányul és térségi, hosszútávú hatást fejt ki.

Kiválasztási kritériumok

A meghatározott 3 település és 3 szervezeten felül több település/szervezet bevonását tervezik.

A projekt munkahelyeket megtart.

A projekt munkahelyet/ket teremt.

A projekt költségei a HACCS területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások, szervezetek bevonásával hasznosulnak.

A megújuló energia felhasználását tartalmazó fejlesztések előnyt élveznek.

8. Tervezett forrás:

Támogatási forrás: 0 Forint

A támogatási intenzitás:

Nem jövedelemtermelő beruházás esetén kedvezményezett eljárásban 85%, komplex programmal fejlesztendő eljárásban 95%, jövedelemtermelő beruházás esetén kedvezményezett eljárásban 60%, komplex programmal fejlesztendő eljárásban 70%,

Támogatási összeg: 0 Forint

Hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017/2-2020/2

10. Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma (0 db)

A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás - , önkormányzat - , civil szervezet -) (db)

VI. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése: Együttműködésben rejlő lehetőségek a turizmusban.

2. Specifikus cél:

A helyi termékek és szolgáltatások előállításának támogatásán túlmenően a térség idegenforgalmi specialitásainak (kiemelten a helyi termékek és szolgáltatások) piacra jutását támogató turisztikai attrakciófejlesztés, valamint szálláshelyek kialakításával a helyi gazdaság fejlesztése. Olyan turisztikai termékcsomagok és hálózatos szolgáltatások kialakítása, melyek a helyi termékek piacra jutása mellett speciális élményeket nyújtanak az idelátogató vendégek számára.

3. Indoklás, alátámasztás:

A szálláshelykínálat minőségi és mennyiségi növelésével jobban ki lehet használni a térség kedvező gazdasági, társadalmi és környezeti adottságait, az egyéb turisztikai szolgáltatásokat (vadász-, horgász-, borász-, vízi-, lovas- és agroturizmus). Az együttműködésben megvalósuló fejlesztésekkel a térségi speciális, helyi termékek feldolgozásával együtt járó egyedi turisztikai termékkínálat-paletta jöhet létre, és jövedelem kiegészítésre tehetnek szert a falusi vendégfogadással is foglalkozó emberek.

A SWOT elemzés rámutat arra, hogy a hagyományos helyi termékekre építve ki lehet szolgálni a turisztikai szolgáltatások iránti megnövekedett keresletet. Olyan új innovatív szolgáltatások jöhetnek létre, ahol a helyi termékek, értékek előállításának folyamata turisztikai vonzerőként jelenik meg.

Ezen intézkedés a munkanélküliség csökkentésére, a helyi termékek népszerűsítésére, valamint a turisztikai potenciál kiaknázására törekszik.

Az összefogáson alapuló beruházások olyan komplex turisztikai programcsomagokat hoznak létre, melyek lehetőséget nyújtanak a hagyományos, helyi termékek, értékek elkészítésére bemutatására.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Olyan turisztikai szolgáltatók támogatása, melyek a szolgáltatásaik mellett a helyi termékek piaci lehetőségein is javítani szeretnének. Az együttműködéssel másik termelők/szolgáltatók piaci lehetőségeit is tudják fejleszteni, oly módon, hogy abba bevonják az idelátogató hazai és külföldi vendégeket.

Támogatható tevékenység: turisztikai szolgáltatáshoz kapcsolódó építés, felújítás, eszközbeszerzés, marketing, egyéb költségek.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A turisztikai szolgáltatás és szálláshely fejlesztés kizárólag helyi termék előállításával egybekötött támogatható, így ez az intézkedés komplexitásával elkülönül más programok által finanszírozott tevékenységektől.

6. A jogosultak köre:

Magánszemély (adószámos)

Östermelő

Mikrovállalkozás

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek:

Turisztikai programszolgáltatás és/vagy szálláshely fejlesztés kizárólag helyi termék előállításával, bemutatásával egybekötöttén támogatható, mely együttműködéssel is megvalósítható.

A HACCS területén állandó székhellyel, telephellyel rendelkező ügyfél pályázhat.

A beruházásnak a HACCS működési területén kell megvalósulnia.

Csak a projekt szempontjából releváns együttműködésben megvalósuló fejlesztés támogatható. Relevánsnak számít a felsorolt tevékenységet folytatók bármelyikével történő együttműködés, mely a pályázó tevékenységét kiegészíti: szállásadó, turisztikai programszolgáltató, helyi termék előállító, helyi termék bemutató.

Marketing tevékenység önállóan nem támogatható.

A pályázó köteles nyilatkozni, hogy a pályázatból kialakításra került részt (szálláshely kialakítása esetén) nem használja magáncélra.

Lakóingatlan esetén a pályázatból felújításra vagy kialakításra került falusi szálláshely külön bejárattal kell rendelkeznie a vendégek számára.

Szálláshely kialakítás, felújítás esetén kötelező a FATOSZ tagság igazolása.

Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók.

Kiválasztási kritériumok:

A megújuló energia felhasználását tartalmazó fejlesztések előnyt élveznek.

Együttműködések száma a kötelezőn felül.

A pályázó munkahelyet megtart.

A pályázó munkahelyet teremt.

A pályázó alkalmaz hátrányos helyzetű munkavállalót a beruházás megvalósulása után.

A pályázó rendelkezik az adott turisztikai tevékenységgel kapcsolatos végzettséggel.

8. Tervezett forrás:

Támogatási forrás: 150 000 000 Forint.

A támogatási intenzitás: Kedvezményezett eljárásban 60%, komplex programmal fejlesztendő eljárásban 70%.

Támogatási összeg: 500 000 – 10 000 000 Forint.

Hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017/2-2020/2

10. Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma (min. 15 db)

A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás - 8, magánszemély - 6, östermelő - 6,) (db)

VII. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése: Helyi termékek előállításának, feldolgozásának, értékesítésének támogatása

2. Specifikus cél:

A helyi termékek és szolgáltatások előállításának támogatásán túlmenően a piacra jutását támogatja.

3. Indoklás, alátámasztás:

A helyi gazdaság fejlesztésének alapfilozófiája a helyi adottságokra, nyersanyagokra, hagyományokra épülő termék előállítás.

A térség feldolgozóiparának hiányát a helyi élelmiszeripari termékeket előállító gazdaságok kapacitásának növelése, fejlesztése enyhíti. A térségre jellemző nagyfokú munkanélküliség enyhítésére a gazdaságpolitikai koncepcióknak lehetőséget ad úgy munkahelyek teremtésével, mint kiegészítő jövedelemszerzési lehetőségek biztosításával.

A helyi gazdasági élet fellendülésének egyik előmozdítója lehet a helyi termékek előállítása, felhasználása, és esetlegesen térségen kívüli értékesítése. A helyi termék fontos jellemzője, hogy nem nagyüzemi technológiával állítják elő, illetve dolgozzák fel, az előállításához szükséges alapanyag megtermelése is általában a tervezési területen történik.

A helyi termék kategóriájában mindenki általában csak az élelmiszer területre gondol, pedig ebbe besorolható minden kézműves, iparművészeti, háziipari, stb. előállítású termék is, amelyet nem nagyipari technológiával állítanak elő a tervezési területen, főként helyi alapanyagok felhasználásával. Meg lehetne valósítani a „földtől az asztalig” nyomkövetési követelmény „helyi ellenőrzését”, ami által növekedhet a termékek iránti vásárlói bizalom.

A már meglévő helyi termékek fejlesztése is kitűzött cél kell, hogy legyen, mert ezzel is bővíteni lehet a helyi gazdaság produktumai iránti keresletet.

Az értékesítés terén jelenleg nagy a lemaradás a helyi termékek esetében. Ezek a kereskedelemben nem nagyon fellelhetők. A promóció nem a legfontosabb megoldandó probléma, de erre a termelési tevékenységekkel párhuzamosan mind a vásárlókat, mind üzleti kört érintően sort kell keríteni.

A SWOT elemzésnek megfelelően olyan helyi alapanyagokra épülő minőségi termék előállítás, feldolgozás, értékesítés valósul meg, amelyek a még jelenlévő hagyományos kisüzemi mezőgazdasági, kisipari tevékenységekre építenek. Ezen intézkedés a munkanélküliség csökkentésére, a helyi termékek népszerűsítésére, köztudatba emelésére törekszik.

Az összefogáson alapuló beruházások olyan helyi termékeket hoznak létre, melyek lehetőséget nyújtanak a hagyományos, helyi alapanyagok, termékek, értékek elkészítésére, bemutatására.

Helyi termék: a Felső-Bácska HACS területén megtermelt / összegyűjtött alapanyagokból, helyben kialakult eljárások alkalmazásával, kisüzemi keretek között, helyi munkaerővel előállított hagyományos termék.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Az intézkedés során a helyi termék előállítókat kívánjuk támogatni, akik más forrásból nem juthatnak támogatáshoz, gondolva itt az induló mezőgazdasági termelőkre és a kézművesekre, akik együttműködésben valósítanak meg beruházásokat, melyek eredményeként helyi termék előállítása, illetve annak piacra jutásának kialakítása, fejlesztése valósul meg. A támogatandó tevékenységek: építés, eszköz beszerzés, marketing max 10%.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedés a HFS-en belül leginkább a „Helyi értékekre épülő turizmus” elnevezésű intézkedéssel hoz létre szinergikus hatást. A VP más intézkedéseitől {Nem mezőgazdasági tevékenységek elindítása (6.2.1.); Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése (6.4.1.); Kis gazdasági szereplők együttműködései (16.3.1.); Rövid Ellátási Lánc (REL)} abban tér el, hogy ez az intézkedés kizárólag együttműködésben valósítható meg; induló vállalkozás nem pályázhat. Az intézkedés támaszkodik a VP más intézkedéseire, hiszen alapanyagként a térség mezőgazdasága által előállított ANNEX I-es termékek feldolgozására épít, ezzel is erősítve a VP azon horizontális intézkedését, mely a feldolgozott termék arányának növelésére vonatkozik. A REL típusú együttműködések nem támogathatók. 50% feletti mezőgazdasági árbevétellel rendelkező pályázó esetében kizárólag elsődleges (Annex1) feldolgozásra és értékesítésre irányulhat a fejlesztés.

6. A jogosultak köre:

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület tervezési területén székhellyel, telephellyel, fiókteleppel, lakhellyel rendelkező helyi terméket előállító mikrovállalkozás, egyéni vállalkozó, magánszemély.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek:

A HACS területén állandó székhellyel, telephellyel rendelkező ügyfél pályázhat.

A beruháznak a HACS működési területén kell megvalósulnia.

Csak a projekt szempontjából releváns együttműködésben megvalósuló fejlesztés támogatható.

Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók.

A projekt megvalósítási és fenntartási ideje alatt nem csökkenhet a pályázó átlagos statisztikai létszáma.

Kritériumok:

Pályázó:

Együttműködik a termék piacát biztosító termék értékesítővel, akivel megállapodást köt.

Termékbemutató/workshop keretében bemutatja megvalósult projektjét.

A projekt keretében vállal munkahelyteremtést.

A projekt keretében vállal munkahelymegtartást.

Fogyatékkal élőket és/vagy szociálisan hátrányos helyzetűeket alkalmaz.

Marketing anyagot, és bemutató termékmintát/kat biztosít a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület részére, az Egyesület székhelyén egy Helyi Termék Sarok kialakítása céljából.

A projekt megújuló energia felhasználását tartalmaz.

8. Tervezett forrás:

Támogatási összeg: 82 932 904 Forint

A támogatási intenzitás: Kedvezményezett eljárásban 60%, komplex programmal fejlesztendő eljárásban 70%.

Támogatási összeg: 500 000 - 5 000 000 Forint.

Hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017/2-2020/2

10. Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma (min 16 db)

A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás - 9, őstermelő - 9, magánszemély - 2) (db)

VIII. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése: Mikrovállalkozások innovatív fejlesztése

2. Specifikus cél:

Olyan működő nem mezőgazdasági mikrovállalkozások és induló vállalkozások támogatása melyek innovatív fejlesztések által munkahelymegtartó és munkahelyteremtő képessége növekszik.

3. Indoklás, alátámasztás:

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület területén az ipari nagyvállalkozás jelenléte alacsony. A foglalkoztatás jelentős részét a kis-közép és mikrovállalkozások teszik ki. A mikrovállalkozások támogatása a térség szempontjából fontos, mert ezen foglalkoztatók szinte minden településen megtalálhatók. Az intézkedés segítségével a mikrovállalkozások bővíthetik szolgáltatásaikat, fejleszthetik technológiájukat, tevékenységeiket, olyan innovatív technológiákat vezethetnek be ami a piacképesség javítása mellett nagyban hozzájárul munkahelymegtartáshoz, munkahelyteremtéshez is. A SWOT elemzés alapján ezen intézkedés a kedvezőtlen demográfiai, társadalmi és szociális folyamatok javítására, a munkanélküliség problémájának csökkentésére törekszik a vállalkozások támogatása által.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Az innováció egy új, vagy egy jelentősen javított termék (áru vagy szolgáltatás), új gyártási mód, új piac megnyitása, új nyersanyag, új marketing módszer, vagy új szervezeti módszer az üzleti gyakorlatban, vagy a külső kapcsolatokban.

Olyan működő, nem mezőgazdasági mikrovállalkozások és induló vállalkozások beruházásainak támogatása, amely nem turisztika célú, vagy nem helyi termék, és élelmiszer előállítására irányul. Az intézkedésben a fejlesztendő tevékenységhez közvetlen kapcsolódó kiadások számolhatók el. Támogatható tevékenységek: eszköz és gépbeszerzés, építési beruházás.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A mikrovállalkozások innovatív fejlesztése intézkedés elkülönül más programok által finanszírozott tevékenységektől, mert a Vidékfejlesztési Program a mezőgazdasági tevékenységet folytató mikrovállalkozások fejlesztését támogatja a VP6-6.2.1-16; VP6-6.4.1-16 intézkedésekkel. A VP3-4.2.1-15 intézkedés az élelmiszer-feldolgozó mikrovállalkozások fejlesztését támogatja. GINOP-ból mezőgazdasági vállalkozás nem részesülhet támogatásban azonban a minimum támogatási összeg 5 millió Ft. Nem részesíthet támogatásban az a pályázó aki GINOP. VP, VEKOP felhívás keretében már rendelkezik olyan támogató határozattal mely ugyanezen tevékenységre vonatkozik.

6. A jogosultak köre:

Működő nem mezőgazdasági mikrovállalkozások, induló vállalkozások.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Alapelvek:

A HACCS területén állandó székhellyel, telephellyel rendelkező ügyfél pályázhat.

A beruházásnak a HACCS működési területén kell megvalósulnia.

Kizárólag innovatív és költséghatékony pályázatok támogathatók.

A projekt megvalósítási és fenntartási ideje alatt nem csökkenhet a pályázó átlagos statisztikai létszáma.

57

Kiválasztási kritériumok:

A projekt költségei a HACCS területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások, szervezetek bevonásával hasznosulnak.

A projekt keretében vállal munkahelyteremtést.

A projekt keretében vállal munkahelymegtartást.

A projekt keretében vállal fogyatékkal élő és szociálisan hátrányos helyzetű alkalmazását.

A megújuló energia felhasználását tartalmazó fejlesztések előnyt élveznek.

8. Tervezett forrás:

Támogatási összeg: 170 000 000 Forint

A támogatási intenzitás: Kedvezményezett eljárásban 60%, komplex programmal fejlesztendő eljárásban 70%,

Támogatási összeg: 500 000 - 4 999 999 Forint

Hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017/2-2020/2

10. Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma (min 34 db)

A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás- 40) (db)

8.2 Együtműködések

1. Az együtműködések tervezett tématerületei:

A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület eddig is részt vett együtműködési projekteken térségek között és nemzetközi viszonylatban egyaránt. A korábbi térségek közötti együtműködéses projektek értékelése során megállapítást nyert, hogy a jövőben a kultúra, a gasztronómia, a közösségfejlesztés, a helyi természeti környezet, megújuló energia, a helyi termékek bemutatása-fejlesztése területek kerülhetnek elsősorban középpontba.

A korábbi térségek közötti és nemzetközi együtműködésekben olyan kapcsolatok alakultak ki melyek alapot adnak az elkövetkezendő időszakra is az együtműködések folytatására.

Nemzetközi pályázatok terén, a gasztronómiai rendezvényeken több alkalommal vett részt az egyesület. Az Akciócsoport a jó gyakorlatok, tudásátadás, kulturális, turisztikai együtműködések témában szeretne a jövőben nemzetközi partnerekkel együtműködni. Olyan hosszú távú együtműködések kialakítása a cél, melyben a megszerzett tudást mind a két fél hasznosítani tudja.

2. Specifikus cél:

Olyan valós együtműködések kialakítása a cél, melyek hosszú távon fennmaradnak, és a térségben élők számára fellendülést eredményeznek. Az együtműködések leginkább a 7. pont „specifikus célok” táblázatban az 1., 2., 4. pontokban megjelölt célokat tudják erősíteni. Az 5. pontban megjelölt cél esetében is jöhetnek létre együtműködések, azonban eddig erre nem volt példa. Amennyiben valamely partner részéről igény merülne fel akkor a HACS aktívan közre fog működni annak megvalósításában is. A programok és együtműködések támogatásával, a megszerzett tapasztalatokkal a lakosság életminősége javul, illetve identitástudata erősödik. Ezeknek köszönhetően a helyi lakosság több szabadidős programot tud a környezetében megvalósítani.

3. Indoklás, alátámasztás:

Az elmúlt időszakban 4 térségek közötti és egy nemzetközi együtműködést valósított meg az egyesület, melyek alapot adnak a folytatásra.

A „Hallasuk hangunkat”- kis közösségi rádiók kialakítása című projektben négy egyházi szervezet működött együtt közösségi rádiók működtetésére.

„Civil szervezetek térségek közötti együtműködése” című projektben az Akciócsoport mellett 6 civil szervezet működött együtt. A résztvevők között szoros együtműködés alakult ki, hatékonyabban tudták végezni a tevékenységüket, ezzel is hozzájárulva a helyi közösség életéhez és a hagyományok ápolásához.

Két település összefogásával a sárközi hagyományok továbbörökítése volt a célja a harmadik térségek közötti projektnek. Több rendezvény, helyi múzeum kialakításával megtörtént a hagyományos mesterségek, gazdálkodási formák megőrzése, ezáltal ezen értékek hosszú távú fenntartása és bemutatása.

Térségünkben meghatározó a lovas élet, negyedik pályázat lovas turisztikai szolgáltatások fejlesztése volt a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület illetékességi területén. A program megvalósulása hozzájárult a Magyarországról induló, az Akciócsoport által kialakított modell alapján felépülő, döntően a Kárpát-medencére kiterjedő, hálózatszerűen működő, más turisztikai attrakciókkal összekötött, egységes minőségbiztosítással bíró lovas túraútvonal létrejöttéhez.

Nemzetközi együttműködés keretében Haut-Poitou et Clain Térségfejlesztési Egyesülettel alakult ki nagyon jó kapcsolat. Egy sikeres helyi gasztronómiai együttműködést követően, (mely keretében mindkét térség bemutatta és kóstoltatta a helyi termékeikből készült ételeket), a térségi turizmus megindítását előmozdító turisztikai témájú, tudásátadáson alapuló együttműködés jött létre. A szakmai konferenciák mellett Bácsalmáson egy turisztikai iroda kialakítása is megvalósult.

A felsorolt együttműködések a térségek fejlődéséhez a helyi gasztronómia bemutatásához és megismeréséhez járultak hozzá. A civil szervezetek között információcserére került sor, valamint a térségek és nemzetek helyi kultúrájának, hagyományainak és értékeinek népszerűsítése valósult meg.

A 2014-2020-as időszakban az Egyesület az eddigi pályázatokhoz hasonló tevékenységeket kíván folytatni, a térséget fejlesztése érdekében.

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

1. A HACS és munkaszervezetének jogi formája, a megalakulás dátuma, fő tevékenységi körök

A "munkaszervezet" az egyesületen belül nem képez önálló jogi egységet, jogilag attól el nem választható. A munkaszervezeti feladatok megszervezéséért, ellátásáért az előzőekben foglaltakból következően az egyesület munkaszervezet vezetője felel.

Fő tevékenységi körök, településfejlesztési tevékenység úgy, mint:

- az érintett területre vonatkozó tanulmányok készítése,
- a helyi vidékfejlesztési terv elkészítése és végrehajtása,
- társadalmi befogadás előmozdítása, szegénység elleni küzdelem, felzárkóztatás.

2. A HACS összetétele (elnökség, tagság, munkacsoportok taglistája név/szervezet, a HACS-ban betöltött pozíció és a szakterület megnevezésével).

A Felső-Bácska Helyi Akciócsoport 2008. április 24-én alakult Felső-Bácska Vidékfejlesztési Nonprofit Kft. néven, 137 alapító taggal, a bejegyzésére 2008. június 24-én került sor. Jogszabályváltozás miatt 2012. április 30-án a Nonprofit Kft. működése megszűnt, 2012. május 1-től napjainkig az Akciócsoport egyesületként működik. Az Egyesület 2011. december 1-én alakult 96 alapító taggal, bejegyzésére 2012. február 14-én került sor. Az Egyesületet az Elnök vezeti, munkáját egy 19 főből álló elnökség segíti. A törvényességi felügyeletet a 3 főből álló Felügyelő Bizottság látja el.

3. A HACS tervezett szervezeti felépítésének bemutatás:

A HACS egyesületként működik, felépítése:

- A Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület döntéshozó testülete a Közgyűlés
- A HACS döntéshozó testülete és egyben a Helyi Bíráló Bizottság az egyesület elnöksége.
- A törvényességi felügyeletet a Felügyelő Bizottság látja el.

4. *Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása:*

A HACS feladatai:

- A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai és célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén. Ellátja a HBB (azonos az elnökséggel), közvetlen felelőse az egyesület elnöksége.
- A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják. Írásos kiválasztási eljárás nem folytatható. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását - megfelelő időtartam biztosításával. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- Támogatási kérelmek befogadása és értékelése. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a KÜ-hez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- A közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek - független szereplő általi – végrehajtása. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.

5. *A pályázatok kiválasztásával és a HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatása a KSK rendelet 34. cikk (3) b) pontjának teljesítésével² (a folyamatára segíti a megértést).*

2016. május 25-i közgyűlésen a tagok megválasztották a Helyi Bíráló Bizottságot (továbbiakban HBB). A bizottság feladata a LEADER pályázatok Helyi Fejlesztési Stratégiához való illeszkedésének vizsgálata, a kritériumoknak megfelelő pályázatok kiválasztása.

Az egyesület alapszabálya alapján a HBB feladatait az elnökségi tagok végzik. A korábbi eljárásrendet alkalmazva a 19 tagból 15 rendes tagot és 4 póttagot választott a közgyűlés. A döntéséért 15 tag szavazata szükséges. A HBB ülés határozatképességéhez szükséges feltétel, hogy döntéshozatali szinten sem a nemzeti szabályokkal összhangban meghatározott hatóságok (költségvetési

² KSK rendelet 34. cikk (3) b) pontja szerinti követelmény a „hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a műveletek kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetlenséget, biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50 %-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják”

szervek), sem egyetlen más érdekcsoport nem rendelkezhet a szavazati jogok 49%-ot meghaladó hányadával.

A HBB üléseit a LEADER HACS munkaszervezete közreműködésével a HBB elnöke hívja össze az előzetesen meghatározott és nyilvánossá tett ütemterv alapján.

A HBB a projektjavaslat HFS-hez való illeszkedési vizsgálata során azt vizsgálja, hogy a szóban forgó projektjavaslat beleillik-e a HFS LEADER Tervében megfogalmazott célrendszerébe, valamint a célok eléréséhez meghatározott HFS intézkedések keretfeltételeinek megfelel-e.

A HBB a benyújtott projektjavaslat alapján egyenként, egyszerű szótöbbséggel dönt a projektek támogatásáról, illetve elutasításáról. Szavazategyenlőség esetén a szavazást meg kell ismételni. A HBB támogató vagy elutasító döntéseit részletes indoklással kell alátámasztani,

A HBB tagoknak összeférhetlenségi és titoktartási kötelezettségük van.

6. *A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képztség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében.*

A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás, rendelkezésre áll az Egyesület munkaszervezetében. A stratégia készítését a tervezői csoporton kívül szociális területen dolgozókból álló munkacsoport, illetve a térség fejlesztési szempontjából meghatározó szakemberek segítik. Az egyesület mindennapos tevékenységének irányítását az elnök gyakorolja a munkaszervezet vezetőn keresztül, mindketten felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. Az Akciócsoport munkaszervezeténél jelenleg főfoglalkozásban 7 fő dolgozik teljes munkaidőben, és 1 fő 4 órában. Mind a 7,5 fő legalább 6 éve vesz részt a LEADER program koordinációjában, és az előző időszakban végzett akkreditált munkában. Két munkatárs már a 2005. évben induló LEADER+ programban is részt vett. A munkatársak közül 4 főnek van felsőfokú végzettsége, közülük 2 fő szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkezik, illetve további 4 fő középfokú végzettséggel dolgozik. A munkatársak a HFS megvalósítása során felmerült feladatokat a munkaszervezet vezető irányításának megfelelően végzik.

7. *A működés fizikai feltételeinek bemutatása.*

Az Akciócsoport három munkaszervezeti irodát működtet. Bácsalmás van a szervezet székhelye, kettő telephelye van Baján és Jánoshalmán. A bajai iroda felszereltségét, műszaki ellátottságát tekintve a legjobb, ugyanis az elmúlt ciklusban, ebben az irodában történt az akkreditált munkavégzés. A bácsalmási irodában irodabútorzattal, illetve 2 fő részére számítógéppel és nyomtatóval rendelkezik. A jánoshalmi iroda felszereltsége is hasonló. Mindhárom telephelyen szélessávú internet, kommunikációs eszközök rendelkezésre állnak. Megállapítható, hogy a HACS irodái jelenleg rendelkeznek a megfelelő munkavégzéshez szükséges eszközökkel, berendezési tárgyakkal.

8. *A működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása.*

A Felső-Bácska Helyi Akciócsoport az egyik legnagyobb az országban. 4 egész járást és még 2 járás 5 települését foglalja magába. A terület nagysága miatt és az elérhetőség megkönnyítésére az Egyesület 3 irodával és jelenleg 7,5 fővel működik. A LEADER pályázatok megjelentetésével, propagálásával, bírálatával kapcsolatos munka mennyisége előreláthatóan 2018-ig lesz nagyobb, eddig tervezzük ezzel a létszámmal dolgozni. 2019-2020-ban a 2014-2020-as időszak lezárása, illetve az új

időszak tervezése lesz a feladatunk. A Leader program működési keretéből 6 fő munkáját tudjuk finanszírozni.

Animációs költséget, a LEADER pályázatok várható megjelenésének éveire, 2016 és 2017 évekre terveztünk többet. Az animációs költségekből fórumokat, rendezvényeket, térségi programokat kívánunk finanszírozni. Egyéb bevételként egyelőre biztosnak a tagdíjak számítanak. Évi 800.000,- Ft tagdíjbevételekre számít az egyesület.

8.4. Kommunikációs terv

1. a célcsoport(ok) meghatározása;

A célcsoport a HACS teljes lakossága, minden szférája. A tervezés folyamán az egyes szférák sajátos igényeinek megfelelően történtek a tájékoztatások, igényfelmérések.

2. a kommunikációs eszközök, tevékenységek típusainak bemutatása, beleértve a pályázók és a szélesebb nyilvánosság tájékoztatásának módját;

Személyes, telefon, e-mail, honlapok, marketing megjelenés, projektadatlapok, fórumok, rendszeres irodai ügyfélfogadás.

Az irodák nyitvatartási idejében személyes, telefonos, e-mailes folyamatos elérhetőségre van lehetőség. Az egyesület (www.felsobacska-hacs.hu) honlapján kívül a járási központok honlapjain is a mindenkori aktuális hírek megjelenítésre kerülnek. Az elektronikus megjelenésen kívül a nyomtatott sajtóban és bizonyos esetekben a helyi televízióban is közzétételre kerülnek a fontosabb események. Amennyiben aktuális a térség több településén is lakossági fórum kerül megtartásra, ahol személyes konzultációra is lesz lehetőség.

3. a HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés lehetőségeinek bemutatása, visszacsatolási lehetőségek, ezek kezelésének és dokumentációjának módja;

A www.felsobacska-hacs.hu honlapon minden az Egyesülettel kapcsolatos nyilvános dokumentáció és információ frissen elérhető. A pályázati információk a www.palyazat.gov.hu és a www.mvh.gov.hu címenek is megtalálhatóak lesznek. Személyes tájékoztatásra is lehetőség van a szervezet irodáiban, de telefonon és elektronikusan is rendelkezésre állnak, továbbá ezeken a csatornákon van visszacsatolási lehetőség is. A postai úton beérkezett dokumentumok iktatásra kerülnek az egyesület székhelyén.

4. a kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása;

A Felső-Bácska Helyi Akciócsoportnak egy munkaszervezeti pozícióban levő és 7 LEADER munkatársi pozícióban levő alkalmazottja van. A munkaszervezeti felépítésnek megfelelően alakulnak a kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök.

5. a HFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve;

A későbbiekben megjelenő pályázati felhívások, esetleges felülvizsgálati folyamat esetén az előírt aktuális feladatoknak megfelelően fog történni a kommunikációs tevékenység.

6. a kommunikációs tevékenység pénzügyi terve.

Erre a tevékenységre nincs elkülönítve forrás.

8.5. Monitoring és értékelési terv

A monitoring szervezet és feladatai

A monitoringgal kapcsolatos feladatokat a Felső-Bácska HACS esetében a munkaszervezet látja el a munkaszervezet vezető irányításával.

Feladata:

A monitoring és értékelési eljárás kidolgozása, a szükséges indikátorrendszer létrehozása, az adatgyűjtési módszer kialakítása és az adatgyűjtés lebonyolítása, a rendszeres és eseti jelentések összeállítása, és a monitoring eljárásban részt vevő további szereplők, szervezetek tájékoztatása és tevékenységük koordinálása.

Rendszeres időközönként megvizsgálja a program előrehaladását, célkitűzéseinek teljesülését.

Elemzi a végrehajtás eredményeit, különös tekintettel a különböző intézkedések vonatkozásában kitűzött célok teljesítésére.

Értékeli a program keretében hozott pénzügyi támogatási döntéseket.

Megtárgyalja és jóváhagyja az elkészült monitoring és értékelési jelentéseket.

Előterjesztéseket készít a közgyűlés számára a HFS lebonyolításában szükséges esetleges korrekciókra vonatkozóan.

Indikátorok definiálása

Élhetőbb települési környezet és megtartó vidéki közösségek elérése érdekében meghatározásra került intézkedések esetében:

Települések élhetőbbé tétele

Minimum 40 támogatott projekt valósul meg és 70 000 fő életminősége javul.

Kulturális értékmegőrző rendezvények

Minimum 40 támogatott projekt valósul meg és 8 000 fő életminősége javul.

Civil szervezetek ismertségét/ céljai elérését szolgáló fejlesztések, táborok, megvalósítása együttműködésben.

Minimum 45 támogatott projekt..

Piacképes helyi termékek és szolgáltatások, valamint kapcsolódó turisztikai szolgáltatások intézkedések esetében:

Együttműködésben rejlő lehetőségek a turizmusban.

Minimum 15 támogatott projekt és 15 turisztikai attrakció/ szálláshely.

Minimum 1 új munkahely létrejön.

Helyi termékek előállításának, feldolgozásának, értékesítésének támogatása.

Minimum 16 támogatott projekt és 16 piacképes helyi termék.

Minimum 1 új munkahely létrejön.

Gazdaságilag fejlett mikrovállalkozások intézkedés esetében

Mikrovállalkozások fejlesztése

Minimum 34 támogatott projekt és 34 gazdaságilag megerősödött mikrovállalkozás.

Minimum 1 új munkahely létrejön.

Begyűjtés módja és ideje:

Pályázati adatlapok a pályázat benyújtásakor (ex-ante)

A rendezvények, táborok esetén kötelező beszámoló, a megvalósult projektet követő 30 napon belül. (ex-post)

Éves jelentés, formanyomtatvány évente június 30. (mid-term)

Személyes megkeresés folyamatos.

Zárójelentés a működtetési időszakot követő év június 30. (ex-post)

Monitoring adatok feldolgozása

A célértékek és a begyűjtött adatok összehasonlítása, elemzése évente történik az éves jelentést követő időszakban. Ezen információk alapján a HACS levonja a következtetéseket és megtörténik a visszacsatolás, a HFS és az intézkedések esetleges módosítása.

A HACS értékelése

Az éves jelentés feldolgozását követően a célértékek és az elért eredmények összehasonlítása után a HACS elemzi a forrás-felhasználást, a saját szervezeti és szakmai fejlődését, fenntarthatóságát és a környezet elégedettségét. Ezek alapján hozza meg a szükséges változtatásokat. A folyamat a LEADER eszköztár ajánlásához igazodik.

Monitoring kommunikáció

A felülvizsgálatok és értékelések eredményének kommunikálása és terjesztése a HFS 8.4 Kommunikációs terv fejezetében leírt csatornákon történik az éves beszámoló feldolgozását követően.

9. Indikatív pénzügyi terv

Ebben a fejezetben a HFS fejlesztési és a HACCS működés és animáció forrásfelhasználásának ütemezését mutassák be az alábbi táblázatok kitöltésével. A táblázatban a tervezett kötelezettségvállalást jelenítsék meg. A HACCS működési és animációs költségei nem haladhatják meg az IH által az egyes HFS-ek megvalósítására megítélt forrás 15%-át. A sorok száma bővíthető. A táblázatban a teljes közpénzt (EU és nemzeti társfinanszírozás összege) szerepeltessék. A táblázatokat Excel formátumban is töltsék ki a mellékelt sablonban és külön fájlként nyújtsák be.

Figyelem: HACCS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezését a végleges HFS benyújtásához szükséges kidolgozni.

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

		Forrás: EMVA LEADER 19.2 alintézkedés							
Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%	
1	Település élhetőbbé tétele		230				230	28	
2	Kulturális értékmegőrző rendezvények		60,5				60,5	7	
3	Civil szervezetek ismertségét/ céljai elérését szolgáló fejlesztések, táborok, megvalósítása együttműködésben.		120				120	15	
4	Hátrányos helyzetű gyermekek és családok felzárkózását segítő közösségek erősítése		0				0	0	
5	Térségi, több települést, szervezetet érintő fejlesztések támogatása		0				0	0	
6	Együttműködésben rejlő lehetőségek a turizmusban.		150				150	19	
7	Helyi termékek előállításának, feldolgozásának, értékesítésének támogatása		82,932904				82,932904	10	
8	Mikrovállalkozások innovatív fejlesztése		170				170	21	
	Összesen		813,432904				813,432904	100	

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés					
	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen
Működési költségek	19	36	36	32,1	31,3	154,4
Animációs költségek	0,4	0,4	0,3	0,1	0,1	1,3
Egyéb tervezett bevételek ³	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	3,3
Összesen	20,1	37,1	37	32,8	32	159

³ Pl. tagdíj, önkormányzati hozzájárulás stb.

